

Tilannekuva Tampereen kaupunkiseudun englanninkielisen kasvun oppimisen polun rakentamisen tueksi

Kirsi Siltanen, Nanna Nieminen, Laura Koivisto-Khazaal, Marika Koramo ja Maria Antonov
MDI/FCG
Loppuraportti 20.2.2026

Sisällys

Tilannekuva Tampereen kaupunkiseudun englanninkielisen kasvun oppimisen polun rakentamisen tueksi.....	1
1. Lähtökohdat ja toteutustapa	3
2. Englanninkielisen polun reunaehdot ja kansalliset verrokkit.....	4
2.1. Lainsäädäntö mahdollistaa englanninkielisen opetuksen tietyillä reunaehdoilla	4
2.2. Benchmarking: Espoon ja Vantaan ratkaisut.....	5
3. Nykyinen englanninkielinen polku ja sen pullonkaulat.....	11
3.1. Tampereen kaupunkiseudun nykyinen englanninkielinen polku	11
3.2. Nykyisen englanninkielisen polun pullonkaulat ja onnistumiset	12
3.3. Englanninkielisen polun merkitys vetovoimalle.....	14
3.4. Suomen kieli pitovoimakysymyksenä.....	15
4. Englanninkielisen polun tarve ja kohderyhmät.....	16
4.1. Kohderyhmät ja tarve vetovoiman näkökulmasta	16
4.2. Ennuste englanninkielisen polun käyttäjistä vuoteen 2035	17
4.3. Tarpeen ja kohderyhmien muutostekijät ja vaikutus volyyymiin	19
5. Tulevaisuuden vaihtoehdot Tampereen seudulla.....	20
5.1. Englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun palveluiden kehittämistarpeet	20
5.2. Rahoitusjärjestelmien reunaehdot ja arvioidut kustannukset kunnille	26
5.3. Seudullisen yhteistyön muodot ja järjestämisen tasot.....	26
6. Johtopäätökset.....	27
Lähteet	29
Liitteet.....	29
Ennuste englanninkielisen polun käyttäjistä vuoteen 2035 mennessä	29

1. Lähtökohdat ja toteutustapa

Työn tavoitteena on tuottaa Tampereen kaupunkiseudun sivistyspalvelutyöryhmälle tilannekuva englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun tarpeista ja mahdollisista kohderyhmistä ennen kehittämistyön käynnistämistä. Työssä tarkastellaan kokonaisuutta eri palvelujen näkökulmasta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja vapaa-ajan palveluihin saakka. Lisäksi arvioidaan englanninkielisen polun mahdollisia vaikutuksia kaupunkiseudun kuntien kansainvälistymiseen sekä alueen veto- ja pitovoimaan. Työn tuloksena syntyvä tilannekuva toimii tietopohjana tulevalle kehittämistyölle.

Selvitystyö koostuu kolmesta osakokonaisuudesta: 1) **Englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun nykytila, kohderyhmät ja tarpeet**, 2) **Englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun tulevaisuuden vaihtoehdot sekä 3) Toimeenpanon edellytykset**

	Selvitystyön kysymys	Pääasiallinen aineisto
NYKYTILA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kenelle englanninkielistä kasvun ja oppimisen polkua rakennetaan? 2. Mitkä mahdollisuudet tunnustetaan kuntien kansainvälistymiselle, sekä veto- ja pitovoimalle? 3. Mikä on tämänhetkinen tarve englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun rakentamiselle?	Tilastoanalyysi Haastattelut
TULEVAISUUDEN VAIHTOEHDOT	<ol style="list-style-type: none"> 4. Mikä on tulevaisuuden tarve englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun rakentamiselle? 4. Muiden kaupunkien ja maiden hyvät käytänteet 5. IB-koulutuspolun ja englanninkielisen koulupolun vaihtoehdot varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle	Dokumenttianalyysi Haastattelut Benchmark-analyysi Case-tarkastelu Tilastoanalyysi
TOIMEENPANON EDELITYKSET	<ol style="list-style-type: none"> 6. Millaiset lainsäädännölliset reunaehdot ja rahoitusjärjestelmät ohjaavat ja mahdollistavat kunkin palvelun järjestämistä? 7. Mikä tulee olla suomen kielen suhde rakennettavaan englanninkieliseen polkuun? 8. Mitkä ovat arvioidut kustannukset kunnille?	Dokumenttianalyysi Haastattelut

Työ toteutettiin joulukuun 2025 ja helmikuun 2026 välisenä aikana. Työn toteutti MDI. Työtä ohjasi nimetty ohjausryhmä sekä Tampereen kaupunkiseudun sivistyspalvelutyöryhmä.

Työssä hyödynnettiin aineistoina

- dokumenttiaineistoa, mm. varhaiskasvatustilasto, perusopetuslaki, lukiota ja ammatillista koulutusta koskeva lainsäädäntö, opetussuunnitelman perusteet, huomioiden niihin odotettavissa olevat muutokset sekä rahoitusperusteet.
- haastattelut, joita kohdennettiin kolmelle ryhmälle: kasvatuksen ja koulutuksen toimijoille, elinvoiman ja kansainvälistymisen toimijoille sekä kansainvälisille yhteisöille ja yhdistyksille. Haastattelujen tahojen luettelo on työn lopussa

- kysely ja tarkentavat tietopyynnöt, painopisteenä tieto/arvio englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen (ml. IB) keskeisistä kustannuseroista verrattuna suomenkieliseen opetukseen sitä nyt toteuttavilta koulutusjärjestäjiltä (FISTA, Lyseon lukio, Tredu) sekä näkemys muista järjestämiseen liittyvistä kysymyksistä (esim. pätevän henkilöstön saatavuus)
- tilastoanalyysi, jossa arvioitiin laskennallisesti, millainen tarve englanninkieliselle opetukselle on nyt ja 2040
- Benchmark-analyysi, jonka tavoitteena oli tunnistaa ja vertailla hyviä käytänteitä englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun kehittämistä sekä harrastus- ja vapaa-ajantoiminnan osalta Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Analyysit toteutettiin dokumenttien ja sähköpostihaastatteluiden pohjalta.

2. Englanninkielisen polun reunaehdot ja kansalliset verrokkit

2.1. Lainsäädäntö mahdollistaa englanninkielisen opetuksen tietyillä reunaehdoilla

Englanninkielisen opetuksen ohjaus ja säädösympäristö on muuttunut viime vuosina erityisesti toiseen asteen osalta. Englanninkielisen lukio-opetuksen alkaminen sekä ammatillisen koulutuksen järjestämisen kokeilun¹ myötä vapaampi oikeus järjestää myös englanninkielistä opetusta tuovat vaihtoehtoja joihinkin englanninkielisen koulupolun ongelmakohtiin. **Lukiolakiin**² kirjatut lisäedellytykset englanninkieliseen opetukseen ovat kuitenkin tiukat: siihen voidaan hyväksyä vain nuori, jolla on Suomessa oleskelun tai opiskelun lyhyestä kestosta johtuva riittämätön kielitaito, minkä on määritelty laissa tarkoittavan enintään kolmen vuoden Suomessa asumista ennen lukiokoulutukseen hakeutumista.

Perustaltaan lainsäädännön reunaehdot englanninkieliselle opetukselle ovat pysyneet pitkään samana: perusopetusta voi järjestää täysin englanninkielisenä tai kaksikielisenä opetuksena. Varhaiskasvatuksen kieltä ei tältä osin säädellä yksityiskohtaisesti, mutta myös sen osalta mahdollisia ovat sekä täysin englanninkieliset että kaksikieliset palvelut.

Perusopetuslaissa³ englanninkielisen koulupolun mahdollistavat kieltä koskevan pykälän kaksi kohtaa:

- osa opetuksesta voidaan antaa muulla -- kielellä, jolloin opetuksen järjestämisessä tulee varmistaa, että muun kielen käyttö ei vaaranna oppilaan mahdollisuuksia seurata opetusta
- erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla -- kielellä.

Opetussuunnitelma ohjaa erityisesti suomen kielen asemaa

Lainsäädännön lisäksi keskeinen reunaehto englanninkieliselle opetukselle on noudatettava opetussuunnitelma. Suurin osa Suomen englanninkielisestä ja kaksikielisestä perusopetuksesta noudattaa **Suomen perusopetuksen opetussuunnitelmaa**. Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen

¹ <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2024/1077#OT3>

² Lukiolaki [\(19.12.2024/801\)](#)

³ Perusopetuslaki 23.12.1999/1288

perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet. Englanninkieliselle opetukselle tämä tarkoittaa erityisesti suomen ja ruotsin kielen opiskelun pakollisuutta⁴. Saadakseen peruskoulun päättötodistuksen myös englanninkielisen opetuksen käyneiden on suoritettava hyväksytysti vähintään suomi toisena kielenä (S2)-oppimäärä riippumatta siitä, missä vaiheessa lapsi on siirtynyt Suomen perusopetukseen. Tämä on haaste erityisesti niiden osalta, jotka muuttavat Suomeen yläkouluiässä.

Englanninkielistä opetusta voidaan käytännössä järjestää kahdella tavalla

- **täysin englanninkielisenä opetuksena**, jossa kaikki muut oppiaineet paitsi suomen kielen ja kirjallisuuden opetus järjestetään englanniksi
- **laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena**⁵, jossa vähintään 25 % opetuksesta järjestetään englanniksi. Käytännössä laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa englanninkielisen opetuksen osuus voi olla mitä tahansa neljänneksestä lähes täysin englanninkieliseen opetukseen.

Toinen vaihtoehto on kansainvälinen **IB-opetussuunnitelma**⁶ (International Baccalaureate). Sen vahvuus perheiden kannalta on kansainvälinen viitekehys, jonka sisällä siirtyminen maasta toiseen on helpompaa sekä mahdollisuus suorittaa koulupolku ilman suomen tai ruotsin kielen opintoja. Suomen kielen opiskelu on kuitenkin mahdollista, ja sitä yleensä suositellaan vahvasti. IB-opetussuunnitelma rakentuu sekä ikäkausina että oppiaineina eri tavoin kuin suomalaiset opetussuunnitelmat.

Suomessa IB-opetussuunnitelmaa noudatetaan useissa erityisen koulutustehtävän saaneissa lukioissa, mutta varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen IB-opetusta on vain Helsingissä sekä 2027 alkaen Vantaalla. Oulun kaupunki luopui 2024 tehdyllä päätöksellä perusopetuksen osalta IB-opetussuunnitelmasta lapsivaikutusten arvioinnin pohjalta⁷. Arvioinnin mukaan IB-opetussuunnitelman lisäarvo verrattuna Suomen opetussuunnitelmaan ei ole enää yhtä suuri kuin ohjelman käyttöönoton aikana. IB-ohjelmasta luopumisen ei koeta vaikuttavan pedagogiikkaan merkittävästi, mutta vapauttavan aikaa perustaitojen opiskeluun ja suomen kielen taitojen vahvistamiseen sekä helpottavan yksilöllisen tuen järjestämistä.

IB-opetus tarkoittaa yksilön kannalta helpompaa siirtymistä maasta toiseen, mutta joiltakin osin vaikeampaa siirtymistä suomalaisen koulutusjärjestelmän sisällä, erityisesti jos opinnot eivät sisällä suomen kieltä. Tällaisissa tilanteissa englanninkielisen koulupolun pullonkaulat, kuten pääsy jatkamaan seuraavan asteen IB-opintoihin, voivat tuottaa yksilön kannalta vaikeasti ratkaistavia tilanteita. Samoin korkeakouluvaihtoehtoja tilanteessa, jossa opiskelijalla ei ole osoitettua suomen kielen taitoa, on niukasti.

2.2. Benchmarking: Espoon ja Vantaan ratkaisut

Espoon englanninkielinen kasvun ja oppimisen polku

Espoon kaupunki on rakentanut vaiheittain englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun, joka kattaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen. Kokonaisuus on suunnattu ensisijaisesti kansainvälisille perheille, jotka muuttavat Espooseen työperäisen maahanmuuton myötä. Samalla polku palvelee myös suomalaisia perheitä, jotka hakevat lapsilleen englanninkielistä koulutusvaihtoehtoa.

⁴ Ruotsin kielen osalta peruskoulun loppuvaiheessa Suomeen siirtyvä oppilas voidaan joissakin tapauksessa vapauttaa oppimäärän suorittamisesta perusopetuslain 18 § nojalla.

⁵ <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kaksikielinen-opetus>

⁶ <https://www.ibo.org/>

⁷ <https://asiakirjat.ouka.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=3054304>

Englanninkielinen koulutus nähdään Espoossa keskeisenä vetovoima- ja pitovoimatekijänä. Se tukee kaupungin kansainvälistymistä, osaavan työvoiman saatavuutta sekä perheiden kotoutumista. Espoon kokemusten mukaan mahdollisuus englanninkieliseen oppimispolkuun on usein yksi ensimmäisistä tekijöistä, joita Suomeen muuttavat perheet selvittävät asuinpaikkaa valitessaan.

Espoossa tarjolla on sekä täysin englanninkielisiä että kaksikielisiä ratkaisuja. Kaksikielinen opetus on kohdennettu ensisijaisesti kotimaisille perheille, kun taas englanninkielisessä opetuksessa on sekä pysyviä että määräaikaista oppilaspaikkoja. Määräaikaiset paikat on tarkoitettu erityisesti Suomeen muuttaneille perheille, joiden oleskelu Suomessa on lyhytkestoista. Lähtökohtana on, että mikäli perheen oleskelu muuttuu pysyväksi, oppilaita pyritään ohjata siirtymään suomen- tai ruotsinkieliseen opetukseen. Jos oleskelu jatkuu kolmen vuoden jälkeen, oppilaan tulee osallistua pääsykokeisiin voidakseen jatkaa englanninkielisessä opetuksessa.

Oppilaaksiotto perustuu erillisiin valintakriteereihin, jotka on käsitelty lautakunnassa. Viime vuosina kriteereitä on muutettu ja mm. sisarusperustetta on vahvistettu.

Englanninkielinen varhaiskasvatus

Espoossa englanninkielinen varhaiskasvatus perustuu pääosin yksityisiin palveluntuottajiin sekä kunnallisiin ja yksityisiin kaksikielisiin ratkaisuihin. Englanti voi olla toiminnan pääkieli tai vahvasti mukana arjen kasvatuksessa ja opetuksessa.

Täysin englanninkielisiä tai kansainvälisiä päiväkoteja ovat muun muassa H & S International Schoolin päiväkotit ja esikoulu, Happy Toddlers English Kindergarten, Honey Monsters -kielikylpypäiväkotit, Fountain Square Playschool, KiddiFeet International Kindergarten sekä Touhula Seaside International.

Lisäksi Pilke Playschool -toimijat tarjoavat laajasti englannin ja suomen kieleen perustuvaa varhaiskasvatusta. Joissakin yksiköissä englanti on toiminnan pääkieli, toisissa se on osa monikielistä toimintaympäristöä. Myös Espoon kaupungin omissa päiväkodeissa toimii suomi–englanti-kaksikielisiä ryhmiä.

Englanninkielinen perusopetus

Englanninkielinen perusopetus on Espoossa osa painotettua opetussuunnitelmaa, ja sitä tarjotaan kahdessa koulussa. Oppilas voi hakea joko pysyvää tai määräaikaista opiskelupaikkaa, eikä englanninkieliseen opetukseen ole subjektiivista oikeutta.

Espoo International School (EIS) on yhtenäinen peruskoulu (luokat 1–9), jossa opiskelee noin 600 oppilasta. Opetuskieli on kaikilla vuosiluokilla englanti, ja opetusta annetaan suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Koulu on suunnattu sekä kansainvälisille että suomalaisille perheille.

Kivimies International School toimii Otaniemessä ja laajenee vaiheittain. Lukuvuonna 2025–2026 englanninkielistä painotettua opetusta tarjotaan vuosiluokilla 1–6, ja koulun laajentaminen myöhemmin vuosiluokille 1–9 on mahdollista palvelutarpeiden muuttuessa.

Englanninkielinen lukiokoulutus

Tällä hetkellä Espoossa ei ole täysin englanninkielistä yleislukiota, mutta englanninkielinen lukiokoulutus toteutuu kansainvälisen IB-ohjelman kautta. IB Diploma Programme -opetusta tarjoavat Etelä-Tapiolan lukio sekä Matlilidens Gymnasium. IB-ohjelma tarjoaa kansainvälisen, englanninkielisen ylioppilastutkinnon ja toimii luontevana jatkumona englanninkieliselle perusopetukselle. **Espoon kasvun ja oppimisen lautakunta on toukokuussa 2025 päättänyt hakea lukiokoulutuksen järjestämisluvan muutosta englanninkielisen lukion järjestämiseksi.** Englanninkielinen lukio-opetus on suunniteltu alkavaksi syyslukukaudella 2027. Uusi

englanninkielinen lukiokoulutus tullaan järjestämään Espoon yhteislyseo koulussa, ja opetuksen aloitus liittyy uuden Kiviruukin lukiorakennuksen käyttöönottoon. Lautakunta päätti myös hyväksyä englanninkielisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman tätä suunnitelmaa varten.⁸

Englanninkielinen ammatillinen koulutus

Espoon seudulla englanninkielistä ammatillista koulutusta tarjoaa Omnia. Tarjonta on suunnattu erityisesti kansainvälisille opiskelijoille sekä niille, jotka haluavat suorittaa ammatillisen tutkinnon englanniksi. Englanninkielisiä tutkintoja on muun muassa liiketoiminnan, ravintola-alan, kiinteistö- ja siivousalan sekä sosiaali- ja terveysalan koulutuksissa. Opinnot edellyttävät hyvää englannin kielen taitoa, ja joissakin tutkinnoissa myös suomen kielen osaamista työelämävaatimusten vuoksi.

Tarve, onnistumiset ja kehittämistarpeet

Kysyntä englanninkieliselle opetukselle on Espoossa kasvanut viime vuosina, mikä johtuu pääosin työperäisen maahanmuuton lisääntymistä Suomessa. Tarpeen ja tarjonnan tasapainosta ei kuitenkaan ole käytettävissä yhtä kattavaa tietolähdettä. Kaupungissa joudutaan jatkuvasti punnitsemaan kahta tavoitetta: Espoon houkuttelevuutta kansainvälisille perheille sekä sitä, että kaikilla oppilailla on riittävät suomen ja ruotsin kielen taidot pitkällä aikavälillä. Myös IB-taustan omaaville suunnattujen korkeakoulupaikkojen rajallisuus on tunnistettu jatkopolkuihin liittyväksi haasteeksi.

Englanninkielisen koulutuspolun keskeisinä onnistumisina pidetään opetuksen laatua sekä laajaa kotoutumista tukevaa toimintaa. Harrastustoiminta, yhteisöihin kiinnittyminen ja arjen verkostot nähdään tärkeinä osina onnistunutta kotoutumista. Espoossa on haluttu panostaa viestintään perheiden suuntaan, jotta koulutusvalintojen pitkän aikavälin vaikutukset ovat nykyistä paremmin ymmärrettävissä. Keskeisenä asiana on rakentaa koulutuspoluista yhteneväisiä, jotta jatkokoulutuspolku olisi turvattu.

Vantaan englanninkielinen kasvun ja oppimisen polku

Vantaalla on ollut pitkään suhteellisen pieni englanninkielisen perusopetuksen tarjonta suhteessa kaupungin vieraskielisen väestön määrään. Vantaalla järjestetään tällä hetkellä englanninkielistä varhaiskasvatusta, perusopetusta sekä toisen asteen koulutusta (lukio ja ammatillinen koulutus). Vantaalla samoin kuin Espoossa englanninkielistä tarjontaa on päätetty lisätä. Kaupunki on saanut vuonna 2025 opetus- ja kulttuuriministeriöltä järjestämisluvan uuden englanninkielisen lukiokoulutuksen käynnistämiseksi ja lisäksi kaupunki teki päätöksen IB-varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen aloittamisesta syksystä 2027 alkaen.

Englanninkielinen varhaiskasvatus

Vantaan **kaksi päiväkotia tarjoaa laajamittaista englanninkielistä varhaiskasvatusta** (suomea ja englantia harjoitetaan päivittäin) sekä kaksi yksityistä päiväkotia, joissa englanti on toimintakieli⁹. Näistä toinen tarjoaa myös englanninkielistä esiopetusta.

Englanninkielinen perusopetus Vantaalla

⁸ [Kasvun ja oppimisen lautakunta Pöytäkirja 04.06.2025/Pykälä 134 | Dynasty tietopalvelu : Espoon kaupunki](#)

⁹ [Englanninkielinen varhaiskasvatus | Vantaa](#)

Laajamittaista englanninkielistä perusopetusta toteutetaan Vantaan kansainvälisessä koulussa, Rekolanmäen koulussa (luokat 1–6) ja Kaivokselan koulussa (luokat 1–6). Englanninkielisiin ryhmiin hakeutuminen tapahtuu erillisen hakuprosessin tai valintakokeen kautta. Paikat on ensisijaisesti tarkoitettu vantaalaisille lapsille, ja muiden kuntien oppilaita voidaan ottaa mukaan, jos tilaa on. Oppilaat voivat tämän jälkeen jatkaa englanninkielistä opetusta Vantaan kansainvälisessä koulussa 7.–9. luokilla.

Vantaan kansainvälinen koulu tarjoaa perusopetusta **kokonaan englanniksi** vuosiluokille **1–9**. Opinnot noudattavat suomalaista perusopetuksen opetussuunnitelmaa, ja opetus sujuu pääosin englanniksi.

Vantaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on päättänyt käynnistää myös valmistelun, jonka tavoitteena on perustaa syksystä 2027 alkaen päiväkoti ja yhtenäinen peruskoulu, joissa tarjotaan varhaiskasvatusta ja perusopetusta IB:n Primary Years Program- ja Middle Years Program -ohjelmien mukaisesti. IB-ohjelmaan on suunniteltu paikka 126 päiväkoti-ikäiselle ja 450 peruskoululaiselle eli 1.–9.-luokkalaiselle.

Englanninkielinen lukiokoulutus Vantaalla

Tikkurilan lukio tarjoaa **IB-linjan (International Baccalaureate Diploma Programme)**, jossa opiskelu ja tutkinto suoritetaan englannin kielellä. IB-linjaan haetaan yleisen toisen asteen yhteishaun kautta. Vantaan kaupunki suunnittelee kansainvälisen IB-koulutuksen laajentamista varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Tällä hetkellä Vantaalla on IB-linja vain Tikkurilan lukiossa.¹⁰

Vantaalla on tehty päätös laajentaa englanninkielistä lukiokoulutusta toisen asteen koulutuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) myönsi 19.12.2025 Vantaan kaupungille järjestämisluvan englanninkieliseen lukiokoulutukseen. Englanninkielinen lukiokoulutus aloitetaan uudessa Aviapoliksen lukiossa elokuussa 2026. Lukiossa on aluksi 30 aloituspaikkaa englanninkieliselle linjalle vuosittain. Koulutuksen opetussuunnitelma vastaa kansallista suomalaista lukiokoulutusta, mutta se järjestetään kokonaan englannin kielellä. Tämä on osa uuden lukiolain mukaista mahdollisuutta tarjota yleistä lukiokoulutusta englanniksi Suomessa.

Englanninkielinen ammatillinen koulutus

Variassa on joitakin ammatillisia tutkintoja, joita voi opiskella englanniksi. Tarjontaan kuuluvat esimerkiksi:

- Vocational Qualification in **Restaurant and Catering Services** (kokki ja ravintola-alan tehtävät)
- Vocational Qualification in **Tourism Industry**

Lisäksi mm. toisen asteen IB Career Related Programme -koulutusta toteutetaan ammattiopisto Variassa (n. 20 opiskelijaa). Nämä opinnot järjestetään englanniksi ja soveltuvat esimerkiksi kansainvälisille opiskelijoille tai niille, jotka haluavat suorittaa tutkinnon englanniksi.

Careeria tarjoaa myös joitakin ammatillisia koulutuksia englanniksi (osa tarjolla myös Vantaalla), kuten esimerkiksi liiketalouden tai ravintola-alan perustutkintoja ja niihin liittyviä kursseja/tutkinnon osia englannin kielellä. Englanninkielisen koulutuksen opiskelijat tulevat ympäri maailmaa.¹¹

Tarve, onnistumiset ja kehittämistarpeet

---

¹⁰ <https://www.vantaansanomati.fi/paikalliset/7849685>

¹¹ [Careeria Story 2024–2025](#)

Vantaan englanninkielisen perusopetuksen tarjonta on ollut kaupungin kokoon ja vieraskielisen väestön määrään nähden suppeaa. Vantaa teki jo 2024 päätöksen laajentaa laajamittaista englanninkielistä perusopetusta suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti, mutta kumosi syksyllä 2025 päätöksen perustaakseen IB-opetussuunnitelman mukaisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen vaihtoehdot. IB-linjan perusteet liittyvät sekä palvelutarpeen kasvuun että kansainvälisen vetovoiman parantamiseen.

Vantaa aloittaa valmistelun, jonka tavoitteena on tarjota 2027 alkaen IB-opetusta sekä suomeksi että englanniksi. Molemmat kielivaihtoehdot mahdollistavat yhteistyön suomen- ja englanninkielisten opetusryhmien välillä sekä tukee pedagogista toimintaa, opettajien ammatillista kehitystä sekä kansainvälistä yhteistyötä. Tavoitteena on, että suomen- että englanninkieliset koululaiset voivat hyötyä IB-pedagogiikasta ja tehdä monipuolista yhteistyötä yli kielirajojen. Englanninkieliselle linjalle haetaan pääsykokeiden kautta, suomenkielinen linja toimii lähikouluna.

Ruotsissa on ruotsinkielisen koulupolun lisäksi vaihtoehtoina englanninkielinen IB-polku tai kaksikielinen (ruotsi-englanti) kansainvälinen koulu.

Ruotsin viidenneksi suurimmassa kaupungissa Västeråsissa oli kunnallinen englanninkielinen koulupolku, mutta se lakkautettiin, kun kaupungissa sijaitseva IB-koulu Mälardalen International School ([Mälardalen International School - MISV](#)) laajeni kattamaan myös alakouluikäiset vuonna 2022. Kaupungissa on myös vuodesta 2012 toiminut kaksikielinen Internationella Engelska Skolan ([About our school in Västerås - Internationella Engelska Skolan](#)), jossa on mahdollista suorittaa luokka-asteet 4-9. Yhtenä pääkohderyhmänä on ruotsinkieliset perheet, jotka haluavat tarjota lapsellensa mahdollisuuden oppia englantia nuoresta iästä lähtien.

Ruotsin kielen vahva osaaminen nähdään Ruotsissa keskeisenä keinona parantaa maahanmuuttajataustaisten lasten koulumenestystä ja myöhempää kiinnittymistä työmarkkinoille. Vuonna 2025 hallitus aikoi investoida kolmivuotiseen intensiivistä ruotsin kielen koulutusta tarjoavaan pilottiin, joka tähtäisi maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten ruotsin taidon vahvistamiseen. Huolta herättää PISA-tutkimuksen lukutaitoa koskevat tulokset, jossa maahanmuuttajataustaisten osuus on kaksinkertainen heikosti menestyvien oppilaiden keskuudessa.

Viro on uudistamassa koulutusjärjestelmäänsä, ja vironkielisen koulupolun rinnalla toteutettu venäjänkielinen koulupolku lakkautetaan vuodesta 2026 lähtien vuoteen 2030 mennessä. Englanninkielisen opetuksen ratkaisuisissa näkyy Viron kokemus venäjänkielisestä koulupolusta ja sen vaikutuksista. Vain venäjäksi koulua käyneiden lasten jatko-opiskelumahdollisuudet ovat suppeammat ja työllistyminen Viron työmarkkinoille on ollut haastavaa. Lisäksi integroituminen vironkieliseen yhteiskuntaan jää heikoksi ja segregaaation riski kasvaa. Vaikka Viron väestöstä noin neljännes puhuu venäjää kotikielensä, koulutusjärjestelmän uudistus saa kannatusta myös näissä perheissä lasten paremman tulevaisuuden mahdollisuuksien vuoksi.

Englanniksi Virossa on mahdollista suorittaa IB-koulupolku, mutta muuta vain englanninkielistä vaihtoehtoa ei ole julkisena palveluna. Lain mukaan yksityisen koulun on mahdollista järjestää muun kuin vironkielistä opetusta, mutta viron kieli on sisällytettävä vieraana kielenä opetussuunnitelmaan.

Venäjänkielisen koulupolun kokemusten vuoksi julkisen puolen englannin kielistä koulupolkua ei nähdä tulevaisuudessa realistisena vaihtoehtona, vaan halutaan panostaa Viron kielen ja kulttuurin oppimiseen. Maahanmuuttaneiden lapsille ei ole tarjolla valmistavaa opetusta, vaan viroa osaamattomat lapset sijoitetaan joko ikänsä mukaiselle (useimmiten vanhempien toive) tai vuotta alemmalle (koulujen suositus) luokkatasolle.

Viron hyvinä käytäntöinä on erilaisten digitaalisten välineiden hyödyntäminen kielen oppimisessa. Viron hallitus investoi jo 2000-luvun alkupuolelta alkaen digitaaliseen kieliteknologiaan, joka tukee viron kielen oppimista.

3. Nykyinen englanninkielinen polku ja sen pullonkaulat

3.1. Tampereen kaupunkiseudun nykyinen englanninkielinen polku

Kansallisesti tarkasteltuna Tampereen kaupunkiseudulla on monipuolinen palvelutarjonta ja suhteellisen suuri englanninkielisen opetuksen volyymi. Vuoden 2022–2023 tiedoilla Tampereen englanninkielistä perusopetusta suorittavien määrä (921) oli toiseksi suurin Helsingin (1309) jälkeen ennen Vantaata (777) ja Espoota (765). Pääkaupunkiseudun tilanne ei kuitenkaan ole täysin vertailukelpoinen, koska siellä on myös ao. tilastoinnin ulkopuolella olleita yksityisiä kouluja. (Pöyhönen et al. 2024.) Tämän jälkeen mm. Espoo, Vantaa ja Turku ovat tehneet päätökset englanninkielisen opetuksen lisäämisestä.

Tampereella on nykyisellään tarjolla koko koulutuspolku varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin. **Englanninkielistä/kaksikielistä varhaiskasvatusta** tarjotaan Kangasalla, Lempäälässä, Nokiolla sekä Tampereella. Tampereen Maijalanpuiston päiväkodin englanninkielistä ryhmää lukuun ottamatta palvelutarjoajat ovat yksityisiä palvelusetelipäiväkoteja, joilla voi olla asiakkaita yli kuntarajojen. Tämä on tavanomaista, sillä myös muualla Suomessa englanninkielisen varhaiskasvatuksen palvelut ovat pääsääntöisesti yksityisiä.

Englanninkielistä esiopetusta tarjotaan koulun yhteydessä Tampereen kansainvälisessä koulussa (FISTA). Esiopetukseen valitaan ensisijaisesti lapsia, joilla on kotikielenä englanti tai jotka ovat olleet englanninkielisessä varhaiskasvatuksessa. Tamperelaiset perheet ovat valinnassa etusijalla, ja käytännössä paikkoja ei ole jäänyt muista kunnista tuleville. Esiopetukseen ei lain mukaan voi olla soveltuvuuskoetta. Esiopetuspaikka ei myöskään takaa paikkaa kansainvälisen koulun ensimmäisellä luokalla. Kansallisesti FISTA:n esiopetus on erikoisuus: muualla esiopetus järjestetään pääsääntöisesti päiväkodeilla.

Englanninkielistä perusopetusta tarjotaan FISTA:ssa. Koulun oppilaaksiottomäärä on ollut vuodesta 2023 alkaen neljä ryhmää (88 oppilasta). Koulun on soveltuvuuskoheet. Ensimmäisen luokan kohdalla tamperelaiset ovat esiopetuksen tavoin etusijalla, eikä paikkoja ole viime vuosina jäänyt muista kunnista hakeville ekaluokkalaisille. FISTA:n oppilaiden vaihtuvuus on suurta.

Lukiokoulutusta järjestetään englanninkielisenä Tampereen Lyseon lukion IB-linjalla sekä syksystä 2026 alkaen Pyykin lukion englanninkielisellä linjalla. **Toisen asteen ammatillista koulutusta** järjestetään Tredussa liiketoiminnan, matkailun, ravintola- ja catering-alan sekä puhtaanapidon aloilla.

Koulupolun kannalta merkityksellistä on tarjonnan lisäksi niitä ohjaavat ja rajaavat kriteerit. Tampereen kaupunkiseudun englanninkielisen koulutuspolun keskeiset kriteerit on kuvattu taulukossa 1.

Taulukko 1 Tampereen kaupunkiseudun englanninkielisen koulutuspolun keskeiset kriteerit

	VALIKOIVAT KRITEERIT	RAJAAVAT KRITEERIT
VARHAISKASVATUS	Ei kriteereitä	
ESIOPETUS	Kotikieli, vaka-kieli tamperelaisuus	
PERUSOPETUS, ALAKOULU	Kielitaitokoe, 1. lk osalta tamperelaisuus	1. Lk jälkeen: muutto seudulle ja opiskellut englanniksi tai kotikieli englanti

PERUSOPETUS, YLÄKOULU	Kielitaitokoe	7. lk jälkeen: muutto seudulle ja opiskellut englanniksi > 1 lkv TAI kotikieli englanti + suomi +Valmistava opetus 8.-9. lk tuleville, jotka eivät osaa suomea
TRANSITION CLASS		Tilapäisyys, seutukunnalla asuminen, ei kansalainen, ei syntynyt Suomessa, riittämätön englannin ja suomen taito
LUKIO, ENGLANNINKIELINEN	Valtakunnallinen pääsykoe	< 3 vuotta peruskoulua suomeksi/ruotsiksi
LUKIO, IB	Yhteishaku, englannin ja matematiikan painotus	
AMMATILLINEN KOULUTUS	Yhteishaku, motivaatio, kielitaito	Jatko-opintokelpoisuus, oleskelulupa, sujuva englanti, alle 18 v. ulkomailta tulevalla "huoltaja"

3.2. Nykyisen englanninkielisen polun pullonkaulat ja onnistumiset

Selvitystyön osana toteutetuissa haastatteluissa sekä kyselyssä tämänhetkisen palvelutarjonnan ja palveluiden suurimmat pullonkaulat ja onnistumiset liittyvät **tietoon ja ohjaukseen, kapasiteettiin ja saatavuuteen sekä kieleen.**

Tiedon saatavuus ja palveluohjaus. Haastatteluissa korostui onnistumisena se, että julkisissa palveluissa pystytään pääosin palvelemaan kansainvälisiä perheitä ja asiakkaita englanniksi, vaikka palveluja ei olisi erikseen määritelty englanninkielisiksi. Samalla merkittävimpänä haasteena kuvattiin selkeän ja helposti löydettävän tiedon puute koulutusjärjestelmästä ja koulupolusta.

Myös kyselyssä palveluohjauksen haasteet nousivat vahvasti esiin. Vastaajat korostivat polun pirstaleisuutta ja yhden luukun periaatteen puuttumista. Englanninkielinen tieto koetaan olevan saatavilla vain osittain, ja perheiden ohjaus tapahtuu eri kanavien kautta ilman selkeää koordinaatiota. Eryteisesti toisen asteen valinnoissa perheiden tilanne koettiin haastavaksi, kun tietoa ja ohjausta täytyy hakea useasta eri paikasta ja eri toimijoilta.

Haastateltavien mukaan verkkosivujen kääntäminen englanniksi tai yksittäisistä palveluista kertominen tuotantolähtöisesti englanniksi ei yksin riitä, sillä **tiedon löytäminen ja hyödyntäminen vaatii suomalaisen koulutusjärjestelmän tuntemista.** Haastateltavien mukaan palveluja koskeva tieto tulisi koota yhteen paikkaan ja palvelupolku tulisi kuvata selkeästi varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Tietoa kaivataan muun muassa eri palveluihin hakeutumisesta, palvelujen sijainnista sekä kasvun ja oppimisen polun eri vaiheista. Kokonaisuudessaan palveluja ja niihin hakeutumista koskevaa viestintää toivottiin kehitettävän sekä perheiden että kaupunkiseudun toimijoiden ja yritysten näkökulmasta.

Lisäksi nähtiin tärkeänä, että perheillä olisi mahdollisuus asioida yhden kontaktihenkilön kautta. Tällä hetkellä haasteena on se, että ohjausta ja neuvontaa tarjotaan monikanavaisesti ja tapauskohtaisesti, jolloin asioiden selvittäminen voi jäädä perheiden tai yksittäisten toimijoiden varaan.

Tiedon ja ohjauksen osalta yksittäisenä haasteena kuvattiin sitä, että perheillä ei välttämättä ole riittävästi tietoa kielivalintojen ja opetuspaikan valinnan merkityksestä jatko-opintojen ja työllistymisen näkökulmasta. Haastatteluissa kuvattiin tilanteita, joissa perheen valitsema polku (esimerkiksi englanninkielinen) on voinut johtaa siihen, että toisen asteen opintoihin tai jatko-opintoihin pääsyssä on ollut haasteita, jos perhe jää Suomeen ja kielivalinta ei tue siirtymää.

Kapasiteetti ja saatavuus. Varhaiskasvatuksen osalta tilannetta kuvattiin pääosin toimivaksi, ja erityisesti Tampereen näkökulmasta paikkojen saatavuuden nähtiin olevan hyvällä tasolla. Esi- ja perusopetuksen kohdalla onnistumisena kuvattiin sitä, että FISTA on vastannut englanninkielisen perusopetuksen tarpeeseen. Samalla osa haastateltavista tunnisti, että paikkojen saatavuudessa on ajoittain ollut haasteita tai epävarmuutta. Kyselyyn vastanneet korostivat, että FISTA palvelee pääasiassa vain tamperelaisia lapsia, mikä jättää kehyskuntien perheet palveluiden ulkopuolelle. Erityisesti ongelmalliseksi koettiin tilanne, jossa lapsi on aloittanut englanninkielisessä varhaiskasvatuksessa omassa kunnassaan, mutta ei voi jatkaa englanninkieliseen esiopetukseen tai perusopetukseen Tampereella.

Kyselyssä tuotiin esiin myös kunnallisten palveluiden vähäisyys pienemmissä kunnissa. Yksityinen englanninkielinen varhaiskasvatus on olemassa, mutta sen laatu koettiin vaihtelevaksi. Toisaalta positiivisena nähtiin, että yksityinen sektori on pystynyt tarjoamaan jossain määrin englanninkielistä varhaiskasvatusta alueilla, joissa kunnallista palvelua ei ole.

Selkeimmin esiin nousi kuitenkin englanninkielisten toisen asteen opintojen tarjonnan vähäisyys. Kyselyn vastaajat nostivat esiin erityisesti ammatillisten englanninkielisten perusopintojen niukan tarjonnan sekä sen, että ennen uusia lukiolinjoja IB-lukio oli ainoa vaihtoehto englanninkieliselle lukio-opetukselle. Positiivisena koettiin se, että tarve on tunnistettu ja Tampereen kaupunki on aloittamassa englanninkielisen lukiokoulutuksen tarjoamisen. Osa haastateltavista toi esiin, että palvelujen suunnittelu ja mitoittaminen on haastavaa, koska kysyntä voi vaihdella ja tulla hetkellisiä piikkejä johtuen mm. valtakunnallisen politiikan päätöksistä ja yritysten muuttuvista rekryointitarpeista. Kyselyssä tunnistettiin myös haaste siitä, että pieniin kuntiin on vaikea saada omaa englanninkielistä polkua lasten ja oppilaiden vähäisen määrän vuoksi, mikä aiheuttaa eriarvoisuutta seudun sisällä.

Suomen kielen taito. Useissa haastatteluissa tunnistettiin haaste suomen kielen oppimisessa ja opetuksen riittävydestä englanninkielisen polun yhteydessä. Esille tuotiin, että jos suomen kielen taito ei kehity, sillä voi olla vaikutuksia arjen osallisuuteen (kokemus ulkopuolisuudesta) ja seudulle jäämiseen (pitovoimaan) sekä myöhemmin jatko-opintoihin pääsemiseen ja työllistymiseen. Useissa tapauksissa tuotiin esiin se, että suomen kielen osaaminen ei kaikissa tilanteissa ole sillä tasolla, että eteneminen toisen asteen opintoihin suomen kielellä olisi realistista. Joissakin haastatteluissa puolestaan nostettiin esiin kysymys siitä, ohjataanko nuoria tai perheitä liiankin herkästi englanninkielisiin palveluihin tai S2-opetukseen, vaikka nuorella olisi osaamista ja motivaatiota edetä suomenkielisessä opetuksessa.

Myös kyselyssä suomen kielen kysymys nousi vahvasti esiin. Vastaajat korostivat erityisesti **perusopetuksen päättövaiheen ja toiselle asteelle siirtymisen haasteellisuutta** korkeiden suomen kielen vaatimusten vuoksi. Vastaajat korostivat suomen kielen oppimisen merkitystä erityisesti pidempään Suomessa pysyvien perheiden kohdalla. Kielen oppiminen nähtiin keskeisenä tekijänä integroitumisessa kantaväestöön sekä edellytyksenä kotoutumiselle ja työllistymiselle. Vastaajat toivat esiin, että suomen kielen oppimista tulisi tukea vahvasti englanninkielisellä polulla, jotta koulutus- ja työelämävaihtoehtoja olisi tarjolla monipuolisesti. Useissa vastauksissa korostettiin, että suomen kielen oppimisen ja opetuksen tulisi olla mukana englanninkielisen polun jokaisessa vaiheessa.

3.3. Englanninkielisen polun merkitys vetovoimalle

Englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun merkitys Tampereen kaupunkiseudun vetovoimalle ja työperustaisen maahanmuuton edistämisessä on erittäin merkittävä. Merkitys nähdään suurena **erityisesti kaupunkiseudun yritysten ja korkeakoulujen asiantuntijoiden ja erityisasiantuntijoiden rekrytoimisen ja seudulle jäämisen, mutta myös yritysten sijoittautumispäätösten** kannalta. Haastateltavien mukaan englanninkielinen kasvun ja oppimisen polku on keskeinen vetovoimatekijä ja välttämätön, jos tavoitteena on houkuttaa Tampereen kaupunkiseudulle kansainvälisiä osaajia. Lasten koulutusratkaisut ja opetuksen laatu sekä arjen palvelujen toimivuus voivat olla ratkaisevia tekijöitä, kun seutua vertaillaan muihin vaihtoehtoihin. Toisaalta haastatteluissa tuotiin esiin myös se, että englannin kielen merkitys ei ole kaikille muuttajaryhmille yhtä suuri, vaan merkitys riippuu kohderyhmästä.

Selvitystyön yhteydessä toteutetussa kyselyssä kartoitettiin englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun merkitystä eri näkökulmista asteikolla 1-5 (1=ei merkitystä, 5=erittäin tärkeä). Tulokset vahvistavat haastatteluissa esiin tullutta kuvaa polun merkityksestä erityisesti työperustaisen maahanmuuton ja kansainvälisten perheiden näkökulmasta. Korkeimmat merkitysarvot saivat yritysten rekrytointiedellytyksille (keskiarvo 3,48) sekä kansainvälisten perheiden houkuttelulle (3,42) ja pysyvyydelle (3,35). Yritysten rekrytoinnin osalta yli puolet vastaajista arvioi merkityksen olevan jonkin verran tärkeää ja lähes kolmannes melko tärkeää. Kansainvälisten perheiden houkuttelun osalta puolet vastaajista piti merkitystä melko tärkeänä.

Alueen maineelle ja kiinnostavuudelle kansainvälisesti merkitys arvioitiin hieman matalammaksi (keskiarvo 3,31), joskin yli kolmannes vastaajista piti sitä melko tärkeänä. Selvästi matalimman arvion sai suomalaisten perheiden kansainvälistyminen (keskiarvo 2,77), mikä heijastaa sitä, että **englanninkielinen polku nähdään ensisijaisesti kansainvälisten perheiden tarpeisiin vastaavana palveluna.**

Elinkeinoelämän näkökulmasta kansainvälisen työvoiman tarvetta kuvattiin kasvavaksi ja osin kriittiseksi tekijäksi Tampereen kaupunkiseudun kilpailukyvyille. Osaajapula voi rajoittaa yritysten kasvua ja TKI-toimintaa. Kansainväliset osaajat ovat tärkeitä myös yritysten kansainvälistymisen kannalta (esim. markkina-, kieli- ja kulttuuriosaaminen). Vetovoiman kannalta keskeistä on ennakoitavuus ja selkeä palvelupolku. Haastatteluissa korostui, että jos perheen palvelut ja koulutuspolku eivät toimi, komennukset voivat jäädä lyhyiksi tai sijoittumispäätös voi kääntyä toisaalle. Yritysten näkökulmasta rekrytointitilanteissa on tärkeää, että seudulla on selkeästi kuvattu palvelukokonaisuus, josta on helppo viestiä.

Perheiden kannalta useat haastateltavat näkivät tärkeänä tarjota keskeinen tieto palveluista ja polusta englanniksi sekä mahdollisuus asioida englanniksi erityisesti muuttoa harkittaessa ja alkuvaiheessa. Lisäksi seudullisen yhteistyön merkitys nousi esiin. Haastateltavien mukaan on tärkeää, että Tampereen kaupunkiseutu näyttäytyy kansainvälisille osaajille yhtenä kokonaisuutena riippumatta siitä, mihin kuntaan perhe asettuu.

On syytä huomioida, että Suomen maahanmuuttopolitiikalla voi olla vaikutusta Suomen veto- ja pitovoimaan, ja näin ollen myös epäsuorasti kaupunkien veto- ja pitovoimaan. Vuosien 2023—2026 aikana maahanmuuton ehtoja on kiristetty monin osin. Tiukennukset koskevat muun muassa työntekijän oleskeluluvan, pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden saamista, ja edellyttävät usein uudelleentyöllistymistä kolmen kuukauden sisällä, mikäli maahan muuttanut olisi jäämässä työttömäksi. Erityisen merkitykselliseksi nousee hakemus- ja lukukausimaksujen periminen kolmansista maista tulevilta. Tämä koskee toisen asteen opiskelijoita syksystä 2026 alkaen. Korkeakoulujen lukukausimaksujen tulee syksystä 2026 alkaen olla kolmansien maiden

opiskelijoilta täyskattavaisia, eli kattaa kaikki opintojen järjestämisestä koituvat kustannukset. Nämä voivat vaikuttaa merkittävästi englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun kohderyhmiin.

3.4. Suomen kieli pitovoimakysymyksenä

”Jos palvelua ei ole niin osaa ei tule. Jos halutaan integroida, pitää omaksua myös kulttuuri ja tavat”

Useissa haastatteluissa korostui suomen kielen oppimisen merkitys pitovoiman kannalta. Kielen osaamisen arvioitiin lisäävän arjen osallisuutta (yhteisöihin kiinnittyminen ja vapaa-ajan toimintaan osallistuminen) sekä parantavan mahdollisuuksia jatko-opintoihin ja työelämään. Haastateltavat korostivat riittävien resurssien turvaamista suomen kielen opetukseen. Kielen oppimisen näkökulmasta tärkeänä pidettiin myös sitä, että varhaiskasvatus- ja opetuspalveluissa sekä vapaa-ajan toiminnoissa olisi sekä suomenkielisiä että englanninkielisiä lapsia.

Perheiden ja lasten toiveet ja senhetkiset tarpeet voivat erota siitä, mikä näyttää seudun pitovoiman ja lapsen pitkän tähtäimen koulutuspolun kannalta järkevältä. Kaksikielinen opetus, jossa suomi ja ruotsi ovat pakollisia, on haastattelujen perusteella osalle perheistä haaste tai koetaan lyhyeksi aiotun oleskelun takia tarpeettomaksi. Erityisesti valmistava opetus koetaan epämieluisana vaihtoehtona, vaikka varmistaisi lapsen kielitaidon kehittymisen ja myöhemmän koulupolun sujuvuuden. Myös luokkatason laskemista vierastetaan, varsinkin jos tulomaan luokka-asteikko on muutenkin korkeampi kuin Suomen kohtuullisen myöhään alkavassa peruskoulussa. Samalla on kuitenkin havaittu, että lyhyeksi aiottu oleskelu voi muuttua pysyväksi, minkä vuoksi lyhytaikaisiksi tarkoitetuilla valinnoilla voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia.

Kyselyssä kartoitettiin avoimella kysymyksellä, millaiset suomen kielen oppimisen tavoitteet ja keinot englanninkielisellä kasvun ja oppimisen polulla pitäisi olla. Kysymykseen saatiin 15 avointa vastausta, jotka vahvistavat haastatteluissa esiin tullutta kuvaa suomen kielen keskeisestä merkityksestä.

Suomi toisena kielenä (S2) -taso mainittiin lähes kaikissa vastauksissa keskeisenä tavoitteena. Vastaajat korostivat, että jos kansainväliset osajat halutaan pitää Suomessa, suomen kielen taito edistää työelämäpysyvyyttä sekä työn saannin edellytyksiä. S2-tason osaaminen nähtiin tavoitteellisena osaamistavoitteena erityisesti niille, jotka sijoittuvat Suomeen pidemmäksi aikaa.

Laajamittainen kaksikielinen opetus nousi esiin useissa vastauksissa suositeltavana mallina. Tässä mallissa opetuskielinä olisivat sekä suomi (S2 tai S1) että englanti, ja mukaan sisältyisi myös ruotsi toisena kotimaisena kielenä (B1). Tämä malli nähtiin parhaana tapana yhdistää englanninkielisen opetuksen tarjoaminen ja suomen kielen riittävän osaamisen varmistaminen.

Kotoutuminen ja työllistyminen nostettiin useissa vastauksissa keskeisiksi perusteluiksi suomen kielen oppimiselle. Vastaajat korostivat, että kielen oppimisen kautta integroituminen kantaväestöön tapahtuu helpoimmin ja että **suomen kielen oppimista on tuettava vahvasti, jotta koulutus- ja työelämävaihtoehtoja on tarjolla monipuolisesti.** Useissa vastauksissa todettiin, että suomen kielen oppiminen ja opetus pitäisi olla mukana englanninkielisen polun jokaisessa vaiheessa tavoitteena kotoutuminen ja työllistyminen.

Valmistava opetus nähtiin tarpeellisena erityisesti myöhään saapuville nuorille (8.–9. luokkalaiset sekä toisen asteen tulijat). Tällä pyritään tukemaan niitä, jotka eivät ole saaneet suomen kielen opetusta polun aikaisemmissa vaiheissa ja joiden suomen kielen taito ei muuten riittäisi jatko-opintoihin siirtymiseen. S2-opetuksen läpäisy on vaikeaa pelkän kouluopetuksen varassa. Tämän vuoksi suomen kielen oppimiseen tarvitaan muitakin keinoja, kuten vapaa-ajan ja lähiympäristön suomenkielisiä kontakteja. Englanninkielisen opetuksen sijoittaminen opetusryhmänä suomenkielisiin kouluihin palvelisi suomen kielen oppimista:

välitunnit, harrastukset ja naapurusto opettaisivat suomea.

”Kansainvälisessä koulussa nuoret elävät kuplassa. Kotona puhuu jotain muuta kieltä, koulussa englantia; suomi ei kehity.”

IB-polun erityiskysymykset nostettiin myös esiin. Vaikka IB-linjalla suomen kielen opiskelu ei ole pakollista, vastaajat toivoivat vahvasti, että jos opiskelijalla on jotain suomen kielen taitoa, sitä opiskeltaisiin yhtenä kielenä. Erityisesti niille opiskelijoille, jotka ovat opiskelleet suomea S2-kielenä aiemmin, sen jatkamista IB:llä suositeltiin vahvasti. Täysin englanninkielisellä koulupolulla oleville todettiin olevan tärkeää tukea motivaatiota suomen kielen opiskeluun.

Myös ruotsin kielen asema mainittiin useissa vastauksissa osana kokonaisuutta. Vastaajat totesivat, että Suomessa asuville suomen kielen taito on olennainen, ja sen kylkeen tulisi sisältyä englanti ja ruotsi toisena kotimaisena kielenä.

4. Englanninkielisen polun tarve ja kohderyhmät

4.1. Kohderyhmät ja tarve vetovoiman näkökulmasta

Elinkeinopoliittisesta näkökulmasta olennainen ryhmä on komennukselle tulevat erityisasiantuntijat ja johtajat, joiden mukana muuttaa kouluikäisiä tai sitä nuorempia lapsia. Oletusarvona on 1–3 tai 3–5 vuoden viipymä. Toisaalta työtä varten haastateltu yritys tekee pysyvät työsopimukset ja pyrkii, että perheet jäävät pysyvästi Suomeen. Tilastoja ei ole saatavilla perheen viipymän mukaan ja haastateltavat eivät pääsääntöisesti puhuneet lukumääristä. Ilmeistä on, että elinkeinopoliittisesta näkökulmasta määrä ei ole niin olennainen kuin kyky tuottaa varma palvelulupaus, koskepa se sitten yksittäistä komennukselle tulevaa perhettä tai sijoittumista harkitsevaa yritystä.

”Ratkaisuna siihen, että voidaan antaa sellainen palvelulupaus tänne väliaikaisesti muuttaneille”

Volyyminäkökulmasta olennaisia ovat Intiasta ja muualta englantia käyttävästä Aasiasta tulevat perheet työ- tai maahanmuuttoperustein. Pakolaistaustaiset voivat hakeutua yhtä lailla englanninkieliseen opetukseen, mutta heitä oppilaissa on tiettävästi vähän, suoraan tietoa ei tilastoida. Myös paluumuuttajia ja muita suomen kansalaisia, mutta monikielisiä lapsia on englanninkielisen koulun oppilaissa paljon.

Suomenkielisten suomalaisten perheiden kysyntä englanninkieliselle perusopetukselle on yleisesti vähentynyt, mutta kielen oppimisen, integraation ja volyymin kannalta he ovat olennainen ryhmä. Heidän osuuttaan haluttaisiin joissakin haastattelussa vähentää. Englanninkielisen (kaksikielisen) opetuksen rooli on muuttunut kansainvälisyyskasvatuksesta kansainvälisten lasten kasvatukseen. Englanninkielisessä varhaiskasvatuksessa perheiden taustat ovat moninaisempia, eivätkä kaikki valitse englanninkielistä varhaiskasvatusta varsinaisesti kielen, vaan tarjonnan tai sijainnin perusteella.

Englanninkielisen koulupolun oppilaaksiottoa voidaan joiltakin osin ohjata kriteereillä, kuten korostamalla tarvetta ja kielitaustaa. Kysyntä on kuitenkin nykyisellään suurempaa kuin tarjonta, ja siksi oppilaaksioton kriteerit nousevat herkästi korkeiksi. Toisaalta ei ole tarkoituskaan, että kaikki jatkavat englanninkielisellä polulla. Esimerkiksi englanninkielisestä varhaiskasvatuksesta voi olla englantia käyttävissä perheissäkin tarkoituksenmukaista siirtyä suomenkieliseen tai kaksikieliseen opetukseen. Lähikoulu tai suomen kielen oppimisen halu motivoi osaa perheistä myös muuhun kuin englanninkieliselle polulle hakeutumiseen, vaikka kriteerit muuten täytyisivätkin.

”Osa saattaa valita suomalaisen koulun myös sijainnin vuoksi. Sijainnit ovat tärkeitä tietoja.”

Käsitys nykyisen palvelutarjonnan riittävydestä vaihtelee. Tampereen näkökulmasta perusopetuksen tarjonta koetaan riittäväksi, kehyskuntien näkökulmasta tarjonta ei ole riittävä, koska alkavia oppilaspaikkoja ei riitä niistä tuleville. Myös haastatellulla yrityksellä oli käsitys, että tarjonta perusopetuksen osalta ei ole riittävä. Varhaiskasvatuksen tarjonta koetaan osin kapasiteetiltaan riittämättömäksi, osittain kunnallisen tarjonnan puuttumisen takia. Vapaa-ajan palveluiden tarjonnan osalta puutteet koskevat ennen kaikkea monikielisyyden ja viestinnän kehittämistä. Erillistä englanninkielistä vapaa-ajan palveluiden tai nuorisopalveluiden tarjontaa ei koettu tarpeelliseksi. Niillä on keskeinen rooli integraation ja kotoutumisen keskeisenä välineenä.

Tämänhetkisen kysynnän pullonkaula on esi- ja perusopetuksen saatavuus: **nykyisellä volyymilla ja kysynnällä alkavan englanninkielisen koulupolun paikat eivät riitä seutukunnan tarpeeseen.** Sen sijaan kaikki kesken perusopetuksen ulkomailta tai muualta Suomesta Tampereelle muuttaneet englanninkielistä perusopetusta tarvitsevat on saatu sijoitettua FISTA:an kotikunnasta riippumatta. FISTA:ssa ei ole käytössä jonotusjärjestelmää tai kiintiöitä, vaan **jousto on toteutettu kasvattamalla luokkakokoa.**

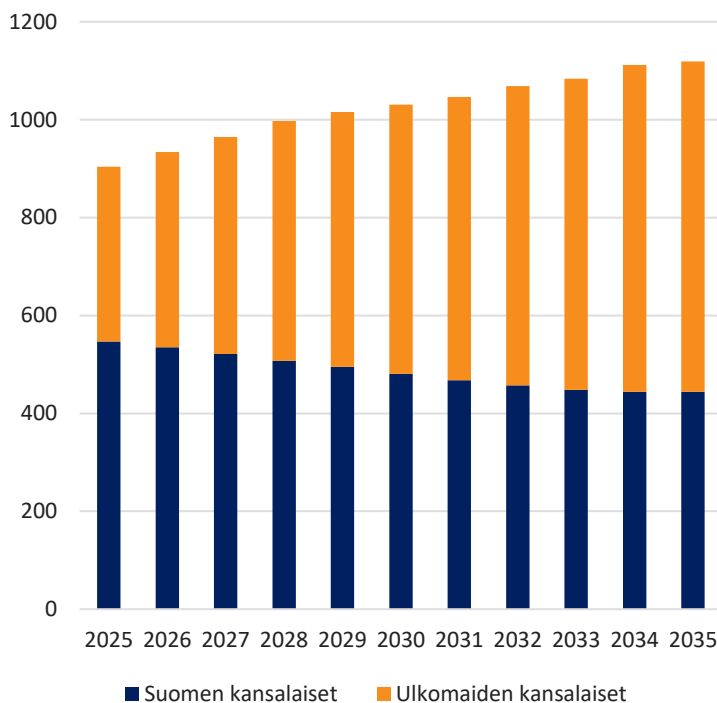
4.2. Ennuste englanninkielisen polun käyttäjistä vuoteen 2035

Englanninkielisen polun tarpeen ja käyttäjien määrän kehityksen arvioimiseksi laadittiin tilastotarkastelu ja mallinnus, jonka tavoitteena oli:

- 1) Muodostaa kuva Tampereen kansainvälisen koulun oppilaista suhteessa Tampereen kaupunkiseudun kansainvälistyvään väestöön
- 2) Mallintaa oppilaiden tulevaa määrää väestöennusteiden perusteella

Koko tarkastelu (liite 1) sisältää lyhyen katsauksen Tampereen kaupunkiseudun ulkomaiden kansalaisten rakenteeseen ja kehitykseen sekä tämän suhteesta kansainvälisen koulun oppilaisiin. Tarkastelu luo kuvaa koulun merkityksestä eri kansalaisuusryhmien näkökulmasta. Tämän lisäksi tarkastelussa muodostettiin mallinnus MDI:n väestöennusteen pohjalta kaupunkiseudun ulkomaiden kansalaisten kehityksestä ja tämän mallinnetusta vaikutuksesta oppilaiden määriin. Tarkastelu perustuu tilastolähteiden pohjalta tehtyyn analyysiin. Keskeisimpinä lähteinä käytettiin Tilastokeskuksen väestörakenne -tietokannan dataa sekä kansainvälisen koulun omia aineistoja.

Mallinnus oppilaiden määrästä 2025-2035

Kuvio 1 Mallinnus Tampereen kansainvälisen koulun oppilaiden kehityksestä vuosien 2025-2035 aikana. Mallinnuksen oletamat on kuvattu kappaleessa Ennuste tulevasta kehityksestä. Lähde: MDI:n väestöennuste 2025

kasvuun.

Tilastokatsauksen johtopäätöksiä on, että ennusteen mukaan kansainvälinen koulu laskennallisesti kansainvälistyy ja kasvaa. Kansainvälisen koulun oppilaista huomattavan suuri osuus on Suomen kansalaisia, minkä seurauksena Tampereen kaupunkiseudun syntyvyyden lasku vähentää (laskennallisesti) Suomen kansalaisten määrää kansainvälisessä koulussa lähivuosina. Tämä kuitenkin sisältää oletuksen kouluun hakeutuvan osuuden pysymisestä vakiona. Vaikka Suomen kansalaiset muodostavat enemmistön koulun oppilaista, useimmissa ulkomaiden kansalaisten ryhmissä merkittävästi suurempi osuus lapsista käy kansainvälistä koulua. Etenkin anglofonisten maiden kansalaisista lähes kaikki lapset käyvät kansainvälistä koulua. Myös Intian niemimaan maiden (sekä muiden maiden, joissa englannin kielellä on korostunut merkitys) ryhmissä kansainvälistä koulua käyvien osuus lapsista on suuri. Länsi-Euroopan maiden kansalaisten ryhmässä

Mallinnus englanninkielisen opetuksen oppilaiden määrästä (kuvio 1) perustuu oletamaan vastaavan osuuden tietyn kansalaisuusryhmän 7–15-vuotiaiden hakeutumisesta kansainväliseen kouluun. Tämän osuuden on oletettu pysyvän vakiona (esim. 1 % Tampereen kaupunkiseudun Suomen kansalaisista hakeutuu myös tulevaisuudessa kansainväliseen kouluun). **Mallinnusjakson aikana oppilaiden määrä kasvaisi noin 215 oppilaalla, ja oppilaiden määrä ylittäisi 1 000 oppilaan rajan vuoteen 2029 mennessä.** Suurin osa kasvusta tapahtuisi lähivuosien aikana.

Suomen kansalaisten määrä koulussa vähenisi lähivuosina mallinnuksen perusteella, sillä syntyneiden määrä Tampereella ja kehyskunnissa Suomen kansalaisten ryhmässä on vähentynyt syntyvyyden laskun takia. Kasvu perustui täysin ulkomaiden kansalaisiin, ja on täten riippuvaista maahanmuuton tasosta. Vuonna 2035 oppilaista noin 60 % olisi ulkomaiden kansalaisia (nyt 40 %) Maahanmuuton vähentyessä mallinnettu kehitys heikentyisi merkittävästi. Mallinnettu kasvu perustuu käytännössä täysin Intian niemimaan maiden kansalaisten määrän

koulun merkitys on kohtalainen, Lähi-Idän ja Itä-Euroopan maiden kansalaisten ryhmissä koulun merkitys on hillitty (joskin Suomen kansalaisia suurempi).

2020- ja 2030-luvulla Tampereen kaupunkiseudun 7–15-vuotiaiden määrä vähenee aiemman syntyvyyden laskun takia. Kaikki supistuminen tapahtuu kuitenkin Suomen kansalaisten ryhmissä, **7–15-vuotiaiden ulkomaiden kansalaisten määrä sen sijaan kasvaa noin 1 200 henkilöllä vuoteen 2035 mennessä**. Ulkomaiden kansalaisten määrää kasvattaa etenkin maahanmuutto. Kehityksen seurauksena seudun lasten taustat monimuotoistuvat.

Jos kaikissa kansalaisuusryhmissä vastaava osuus käy kansainvälistä koulua tulevaisuudessa, **koulun oppilaiden määrä kasvaa noin 200 oppilaalla vuoteen 2035 mennessä**. Suomen kansalaisten määrä vähenisi, mutta maahanmuutto kompensoisi tämän ulkomaiden kansalaisten kasvulla. Ulkomaiden kansalaisten osuus kasvaisi selvään enemmistöön ennustejakson aikana. **Kansainvälisen koulun oppilaiden kasvu selittyy etenkin Intian niemimaan maiden kansalaisilla**, jotka muodostavat tällä hetkellä merkittävän maahanmuuttajien ryhmän. Ilman tätä oppilaiden määrä ei juuri kasvaisi kansainvälisessä koulussa.

Tehty mallinnus on laskennallinen, eikä huomio mm. koulun oppilaspaikkojen määrää tai muutosta koulun suosiossa. Todellisuudessa näillä tekijöillä voi olla vielä merkittävästi suurempi vaikutus koulun oppilaiden määrään.

4.3. Tarpeen ja kohderyhmien muutostekijät ja vaikutus volyymiin

Ennusteen pohjana on nykyinen oppilasjakauma, nykyinen tarjonta sekä MDI:n väestöennuste Tampereen väestön kasvusta ja sen kohdentumisesta eritaustaisiin perheisiin. Tosiasialliseen tarpeeseen vaikuttavat monet eri tekijät, kuten:

- » kansallisen maahanmuuttopolitiikan vaikutus, esimerkiksi EU:n ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden lukukausimaksut toisella ja kolmannella asteella
- » tarjonnan lisääntymisen vaikutus
- » kriteerien ja rajauksien vaikutukset
- » halu varautua investointeihin tai muihin vetovoiman toivottuihin kehityksiin

Kysyntäpiikkejä voi tulla esimerkiksi yksiköiden perustamisen tai nopean kasvun tilanteessa. Myös yhteiskunnalliset ja maahanmuuttopolitiittiset muutokset voivat muuttaa kysyntää nopeastikin. Taulukossa 2 on laskettu joitakin skenaarioita kysynnän muutoksista erilaisissa tilanteissa. Aloittavien oppilaspaikkojen osalta lisäys on laskettu samassa suhteessa kokonaisoppilasmäärän lisääntymiseen. Huomioitavaa on, että ennusteen mukainen kasvu tapahtuisi jo lähivuosina. Oppilasmäärä ylittäisi 1000:n jo vuonna 2029.

Pitkäjänteyden palvelutarpeen lisäksi englanninkieliselle opetukselle leimallista on suuri vaihtuvuus sekä mahdollisuus kysyntäpiikeille esimerkiksi uusien yksiköiden sijoittumisen myötä.

Taulukko 2 Skenaarioita kysynnän muutoksista esi- ja perusopetuksessa vuoteen 2035 mennessä

Skenaario	Oppilasmäärän muutos	Aloittavia 1. lk oppilaspaikkoja	Kokonaisoppilasmäärä
Nykytilanne	+0 %	88	904
Ennusteen mukainen kasvu	+24 %	109	1120

Ennusteen mukainen kasvu + 10 % tarjonnan lisääntymisen vaikutusta	+36 %	120	1230
Intian niemimaan maahanmuutto tyrehtyy	+1 %	89	913

5. Tulevaisuuden vaihtoehdot Tampereen kaupunkiseudulla

5.1. Englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun palveluiden kehittämistarpeet

Tampereen kaupunkiseudun kasvun ja oppimisen polun kehittämistarpeita ovat selvityksen perusteella:

- 1) **volyymien kasvattamiseen esi- ja perusopetuksessa**
- 2) **polkujen varmistaminen ja selkeyttäminen**
- 3) **palveluiden laadun kehittämiseen varhaiskasvatuksessa sekä vapaa-ajan ja nuorisotyön palveluissa sekä**
- 4) **viestinnän, neuvonnan ja palveluohjauksen kehittämiseen kokonaisuutena.**

1) **Volyymien kasvattaminen esi- ja perusopetuksessa**

Esi- ja perusopetuksen paikkojen saatavuus on tunnistettu ongelmalliseksi seutukunnan näkökulmasta, minkä lisäksi englanninkielisen esi- ja perusopetuksen tarve kasvaa ennustemallissa nopeasti jo lähivuosina. Sekä kysynnän yleisen kasvun että tärkeinä pidettyjen kohderyhmien palvelulupauksen varmistamiseksi seudun englanninkielistä perusopetuksen volyymia on suositeltavaa kasvattaa. Samalla on kuitenkin huomioitava riski sille, että muuttoliike englanninkielistä opetusta hyödyntävien perheiden lähtömaista voi muuttua nopeasti kansallisten päätösten takia.

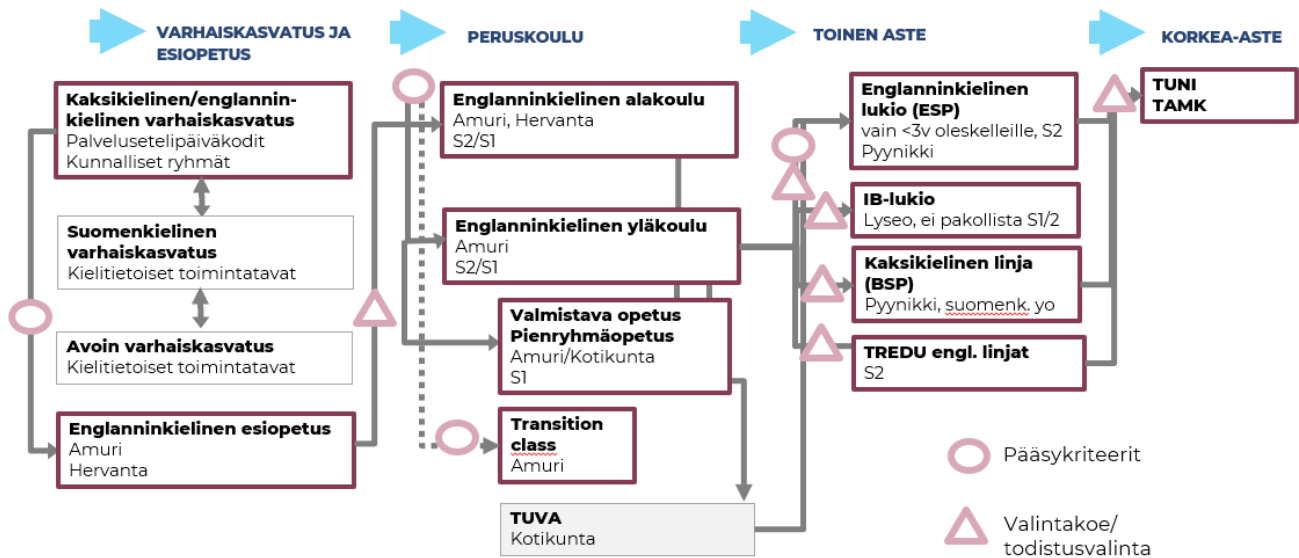
Ensisijainen vaihtoehto on **englanninkielisen esiopetuksen ja alakoulun toimipisteen perustaminen Hervantaan**, jossa on jo merkittävä määrä englanninkielistä opetusta tarvitsevia perheitä. Myös kansallinen selvitys (2024) suosittelee, että englanninkielisen esiopetuksen lisäämistä tulisi harkita Tampereen kasvuennusteiden perusteella ja että kansainvälinen väestö asuu painottuneesti Hervannan alueella. Sijainti palvelisi paremmin seudun etelä- ja itäosia.

Tällä hetkellä **englanninkieliselle esi- ja perusopetukselle kehyskunnissa ei koettu välitöntä tarvetta**, mutta seudulliseen yhteistyöhön perustuva malli mahdollistaa sinällään englanninkielisen esiopetuksen ja alakoululuokkien perustamisen myös kehyskuntien kouluihin, mikäli englanninkielistä perusopetusta tarvitsevien lasten määrä ja sijoittuminen seudun sisällä muuttuisi nopeasti.

Yläkoulu edellyttää isompaa oppilasvolyyymia kuin perusopetus, ja siksi vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta, että **yläkoulu toimisi FISTA:n Amurin toimipisteessä**. Hervannasta on hyvät kulkuyhteydet Amuriin. Vastaavanlaisesta mallista on kokemusta Espoossa ja Vantaalla, joissa molemmissa on 2–3 englanninkielistä alakoulua ja yksi yläkoulu. Näissä kaupungeissa toisen yläkoulun perustamista harkitaan tarpeen mukaan, mutta näitä ei ole vielä perustettu.

Suurin osa kyselyyn vastaajista sekä kansallisista verrokeista Espoo sekä osin Vantaa perustavat opetuksensa suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelmaan joko laajana kaksikielisenä tai täysin englanninkielisenä opetuksena. **Laajaa kaksikielistä opetusta pidettiin parhaana** myös Tampereen seutukunnan kyselyssä.

Englanninkielinen koulupolku

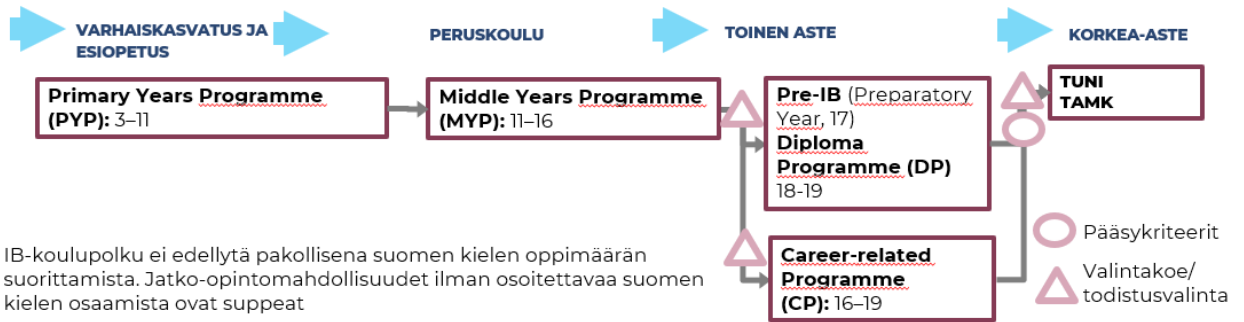
Englanninkielinen koulupolku edellyttää aina suomen (S2/1) perusopetuksen oppimäärän tai vastaavan osaamisen hyväksyttyä suorittamista

Kuva 1 Mahdollinen englanninkielinen opintopolku Tampereen kaupunkiseudulla

IB-ohjelman vahvuutena on tunnettuus ja yhteensopivuus kansainvälisesti, mikä voi vahvistaa koulutuksen vetovoimaisuutta. Suomessa ei kuitenkaan ole kaupunkia, jossa IB-opetus olisi ainoa tarjolla oleva englanninkielinen opetuksen muoto, vaan rinnalla toimii aina myös kaksikielinen tai englanninkielinen Suomen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattava opetus.

Mikäli seudulla päädytään kansainvälisen IB-opetussuunnitelman mukaiseen ratkaisuun, tarkoittaisi tämä käytännössä vain yhtä IB-koulua, koska IB-opetus edellyttää oppilaitoskohtaisen sertifiointin. Vantaalla riittävän volyymin ja toimivan integraation kannalta keskeistä on ollut sekä suomen- että englanninkielisen IB-linjan tarjonta sekä näiden tiivis keskinäinen yhteistyö. Koska ennusteen mukainen tarve englanninkielisille perusopetuspalveluille kasvaa nopeasti, on suositeltavampaa käynnistää ensin suomen opetussuunnitelmaan perustuva kaksikielinen tai englanninkielinen opetus ja **harkita IB-linjan perustamista rinnalle vasta myöhemmin**. IB-lisenssin hakeminen, valmistelutyö sekä henkilöstön koulutus vievät tyypillisesti enemmän aikaa, mikä voi hidastaa tarjonnan lisäämistä.

IB-koulupolku

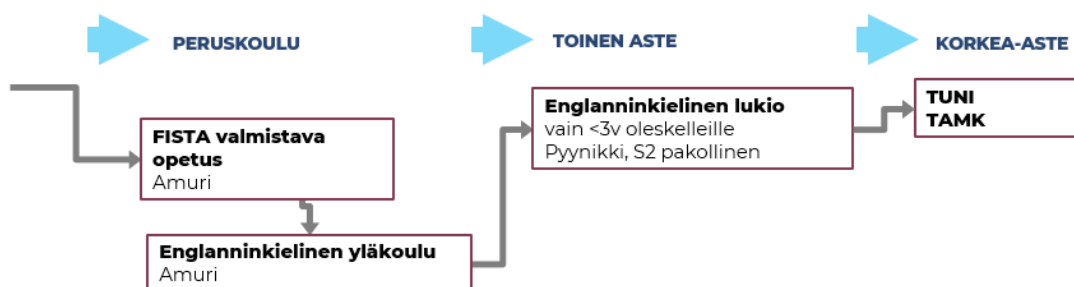
Kuva 2 Mahdollinen IB-koulupolku Tampereen kaupunkiseudulla

2) Polkujen varmistaminen ja selkeyttäminen

Volyymien kasvattamisen rinnalla on keskeistä varmistaa niiden lasten sujuva koulupolku, joiden kielitaito tai Suomeen muuttamisen ajankohta ei mahdollista siirtymistä suoraan oman ikäluokan mukaiseen perusopetukseen. Tämä tarkoittaa mm. **valmistavan opetuksen ja tuen järjestelyjen sopimista osana koulupolun järjestämistä**. Tämä tarkoittaa mm. selkeää viestintää, sovittuja toimintamalleja ja ennakoivaa tukea lapsille ja viestintää perheille, jos on nähtävissä esimerkiksi kielitaidon puutteista tai tuen tarpeesta johtuvia muutoksia koulupolkuun.

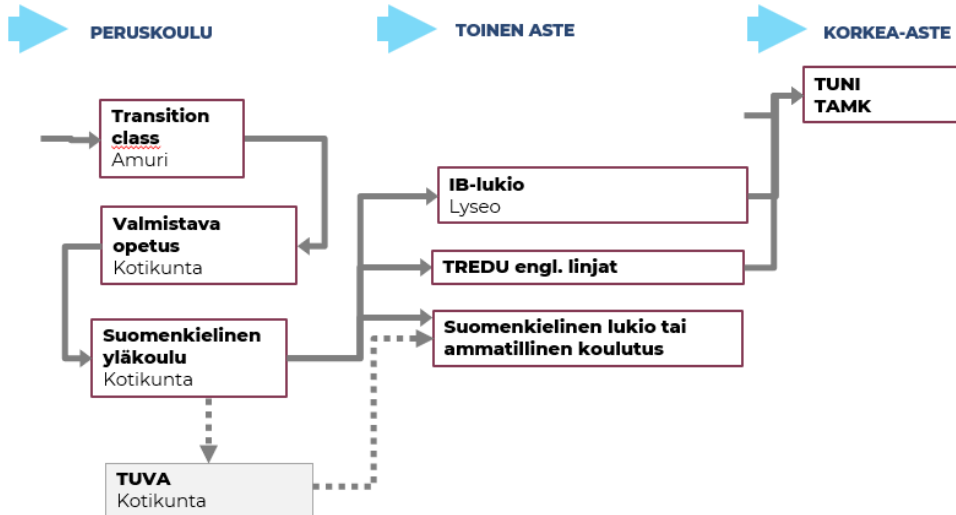
Transition class on ollut FISTA:ssa hyödynnetty ratkaisu hyvin lyhtyaikaiseen oleskeluun, eikä siitä ole siirtymämahdollisuutta englanninkieliseen opetukseen. Lasten huoltajilla ei välttämättä ole muuttovaiheessa varmaa tietoa Suomessa oleskelun kestosta, minkä takia **siirtymäluokan tarve ja periaatteet osana koulupolkua on syytä määritellä osana koulupolun kehittämistä**. Pääkaupunkiseudun kunnissa ei vastaavaa luokkaa ole, vaan esimerkiksi Espoossa on käytössä kolmivuotiset määräaikaiset koulupaikat ilman pääsykoetta kesken peruskoulun tuleville. Tämän jälkeen englanninkielisessä opetuksessa voi jatkaa vain pääsykokeen kautta.

Saapuu 8. luokalla ilman suomen kielen taitoa

Kuva 3 Esimerkki yksilön mahdollisesta koulupolusta, jos saapuu 8. luokalla

Tulee alakouluikässä vuodeksi ilman FI/ENG kielitaitoa, mutta jää Suomeen

Kuva 4 Esimerkki yksilön mahdollisesta koulupolusta, jos lyhytkestoinen oleskelu vaihtuu pidemmäksi

Perusopetuksen päättövaiheen ja **toiselle asteelle siirtymisen nivelkohdan ongelmia** on selvityksen pohjalta tarpeen purkaa useilla eri tavoilla. Lyhyellä tähtämellä purkukeinoja ovat ennakoiva tuki, viestintä ja kielivalintojen vaikutusten tiedottaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä suomen kielen oppimisen tukeminen myös koulun ulkopuolella. Toimintamallit ja ohjaus on määriteltävä tilanteisiin, jossa lapsi ei saa suoritettua peruskoulun oppimäärää kielitaidon puutteiden takia. Pidemmällä tähtämellä on seurattava ja varauduttava englanninkielisen perusopetuksen volyymin noston vaikutuksiin toisen asteen koulutuksessa. Tämä voi myös aikaistua, jos muuttavissa perheissä on enemmän vanhempia lapsia, mikä siirtää painetta nopeammin toisen asteen koulutukseen.

Palveluiden laadun ja osaamisen kehittäminen

Keskeiset Tampereen kaupunkiseudun englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun puutteet koskevat esi- ja perusopetusta. Muiden palveluiden kohdalla kehittämistarpeet koskevat selvityksen aineistojen perusteella palveluiden laatua ja osaamista.

Varhaiskasvatuksessa Tampereen tilanne palveluiden volyymin ja laadun suhteen on selvityksen mukaan paremmalla tasolla kuin kehyskunnissa. Palveluja käytetään jonkin verran yli kuntarajojen. Jatkossa palvelujen kysynnän kasvaessa on syytä **harkita englanninkielisten varhaiskasvatuspalveluiden tuottamista kuntien omana toimintana**. Englanninkielisiä varhaiskasvatuspalveluja tuottavat tällä hetkellä seudulla lähes yksinomaan yksityiset toimijat, millä koetaan olevan vaikutusta tarjonnan laatuun, sijaintiin ja perheille kohdistuviin kustannuksiin. Toisaalta Helsingin, Espoon ja Vantaan englanninkielinen varhaiskasvatus on myös pääosin yksityistä palvelusetelillä rahoitettavaa toimintaa.

Varhaiskasvatuksen osalta kehittämistarpeeksi tunnistettiin lisäksi perusopetuksen piiriin pääsyn varmistaminen. Tampereen kaupunkiseudun kilpailuaseman ja vetovoiman sekä perheiden näkökulmasta keskeistä on sujuvan siirtymän varmistaminen varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen. Esiopetuksen kapasiteetin rajallisuuden lisäksi pullonkaulan muodostumiseen vaikuttavat lainsäädäntöön liittyvät esteet ja Tampereen ja useiden kehyskuntien valinta järjestää esiopetus ensisijaisesti kouluilla. Näiden reunaehto-

muuttaminen on vaikeaa, mutta **esiopetuksen vaihtoehtojen ja valintaperusteiden tulee olla kuvattu avoimesti ja ymmärrettävästi** ennakkoon sekä siinä tilanteessa, jos perhe ei saa lastaan haluamalleen koulupolulle.

Palveluiden laadun kehittämisen näkökulmasta keskeiseksi tekijäksi selvityksessä tunnistettiin osaamisen varmistaminen ja kehittäminen. Haastatteluissa korostui, että palveluiden laadun kannalta rakenteita tärkeämpää on **henkilöstön osaaminen ja kyky kohdata perheet sekä toimia monikielisessä ja -kulttuurisessa arjessa**. Osaamisen kehittämistä tulisi tukea suunnitelmallisella perehdytyksellä ja täydennyskoulutuksella sekä seudullisella yhteistyöllä, jotta laatua voidaan vahvistaa yhdenmukaisesti eri kunnissa. Selvityksessä nousi esiin myös osaavan henkilöstön saatavuuden varmistaminen ja henkilöstön osaamisen kehittäminen, jos englanninkielisten palveluiden tarjontaa laajennetaan.

Palveluiden laadun kehittäminen liittyy myös kielen oppimisen tukemiseen koko polun aikana, mikä nousi haastatteluissa esiin keskeisenä haasteena. Suomen kielen oppimisen merkitys korostuu etenkin pidempään Suomessa asuvien perheiden kohdalla ja siirtymässä perusopetuksesta toiselle asteelle. Suomen kielen opetusta ja oppimisen tukea tulisikin vahvistaa systemaattisesti englanninkielisen polun kaikissa vaiheissa. Laadun kannalta olennaista on lisäksi se, että oppimisen ja koulunkäynnin tuki toimii myös englanninkielisissä palveluissa. Tämä tarkoittaa sekä osaamista tuen tarpeiden tunnistamiseen ja arviointiin että toimivia käytäntöjä tuen järjestämiseksi opetuskielestä ja oppilaan taustakulttuurista riippumatta.

Laadun kehittämiseen kytkeytyy myös arjen osallisuuden ja kiinnittymisen vahvistaminen koulun ulkopuolella. Koulun lisäksi harrastukset, naapurustot ja yhteisöt ovat kielen oppimisen ja yhteisöihin kiinnittymisen kannalta keskeisiä. Tämän perusteella kehittämisen kohteina korostuvat **nuorisotyön käytäntöjen ja kielitietoisuuden vahvistaminen sekä harrastamisen ja vapaa-ajan palvelujen kyky tukea suomen kielen oppimista ja myönteisiä kontakteja kantaväestöön**. Tärkeää on kannustaa lapsia ja nuoria osallistumaan suomenkielisiin harrastuksiin ja vapaa-ajantoimintoihin. Harrastusten ja vapaa-ajan toimintojen lisäksi selvityksessä nousee yksittäisenä kehittämiskohteena maahan muuttaneiden nuorten TET- ja harjoittelumahdollisuudet. Paikkojen saaminen voi olla vaikeaa, jos vanhemmilla on ohuet yhteydet ja verkostot suomalaisen työelämään. Monikielisen vapaa-ajan ja rakenteellisen työn vahvistaminen koettiin luontevaksi teemaksi seudullisena yhteistyönä toteutettavaksi.

Viestinnän, neuvonnan ja palveluohjauksen kehittämiseen

Selvityksen mukaan viestinnän, neuvonnan ja palveluohjauksen kehittäminen on yksi keskeisimmistä kehittämisaalueista englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun rakentamisessa. Merkittävänä haasteena tunnistetaan selkeän ja helposti löydettävän tiedon puute koulutusjärjestelmästä ja koulupolusta sekä ohjauksen pirstaleisuus ja yhden luukun periaatteen puuttuminen. Tämä korostuu erityisesti nivelvaiheissa, kuten siirtymissä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, perusopetuksen vaiheiden välillä sekä toiselle asteelle, jolloin perheiden on ymmärrettävä vaihtoehtojen reunaehdot ja valintojen pitkän aikavälin vaikutukset.

Selvityksen perusteella palvelupolku ja -vaihtoehdot tulisi kuvata nykyistä selkeämmin ja asiakaslähtöisemmin. Viestinnän ja palveluohjauksen kehittämiseksi tulisi koota yhteen paikkaan englanniksi kokonaiskuva siitä, millaisia koulupolkuja ja mitä kielivaihtoehtoja seudulla on tarjolla, missä toimipisteet sijaitsevat, millä kriteereillä palveluihin hakeudutaan sekä miten eri valinnat vaikuttavat jatkumahdollisuuksiin toisella asteella ja pidemmällä aikavälillä.

Selvityksen mukaan Tampereen kaupunkiseudulla on tarve yhteiselle ”palvelulupaukselle”, jossa määritetään selkeästi, mitä palveluja perheet voivat saada ja millä ehdoilla. Sen merkitys korostuu erityisesti rekrytoiville

yrittäjille ja kansainvälisille osaajille, joille on olennaista tietää, jatkuuko kansainvälinen koulupolku varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja mitä reunaehtoja valintoihin liittyy.

Ohjauksen sujuvoittamiseksi tarvitaan selvityksen mukaan matalan kynnyksen neuvontapiste tai keskitetty yhteydenottokanava, joka toimii yhden luukun periaatteella, jotta perheillä on mahdollisuus saada nopeasti oikean tahon ohjaus esimerkiksi arjen käytäntöihin, hakuprosesseihin ja palveluihin liittyen. Keskeistä on myös polkujen eri vaiheiden tunnistaminen ja sujuvat ”koppipalvelut”, eli käytännöt, joilla perhe ohjataan palvelusta toiseen nivelvaiheissa (esim. varhaiskasvatus - esiopetus - perusopetus - toinen aste). Neuvontaa tulee vahvistaa erityisesti kieli- ja polkuvalintojen yhteydessä, jotta perheillä on realistinen ja riittävä ymmärrys siitä, miten valinnat vaikuttavat jatko-opintomahdollisuuksiin, jos perhe päätyy jäämään Suomeen. Selvityksen mukaan myös koulun yhteydessä tarvitaan nykyistä selkeämmin arjen neuvontaa ja ohjausta kotoutumista tukevissa käytännöissä (esim. palveluihin hakeutuminen, käytännön arjen asiat) sekä selkeä yhteyshenkilö, jotta perheet saavat oikeaa tukea matalalla kynnyksellä.

Palveluohjauksen nähtiin olevan olennainen seudullisen yhteistyön kohde. Monikielisistä käytännöistä, toimintamalleista ja rakenteellisesta työstä toivotaan yhteistä, konkreettista työkalupakkaa ja työoheistusta, jotta palveluohjaus, käytännöt ja roolit olisivat yhdenmukaisia eri kunnissa. Seudullisten kotoutujien palveluiden kehittämiseen tulisi hakea erillistä hankerahoitusta, jotta palvelukokonaisuutta voidaan kehittää suunnitelmallisesti ja yli sektorirajojen. Lisäksi selvityksen perusteella arjen esteiden tunnistamisessa ja poistamisessa on edelleen haasteita, vaikka ymmärrys monikielisten ja kotoutuvien perheiden tarpeista on lisääntynyt.

5.2. Rahoitusjärjestelmien reunaehdot ja arvioidut kustannukset kunnille

Englanninkielisen varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen järjestäminen rahoitetaan pääasiassa vastaavalla tavalla valtionosuuksista ja verotuloista kuin suomenkielinenkin koulutus. IB-lukio, joka toteutetaan lukioiden erityisen koulutustehtävän osana, saa tähän myönnettyä lisärahoitusta. Lisäksi oman äidinkielen opettamiseen on mahdollista hakea valtionavustusta. Englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun tuottamat lisäkustannukset jäävät näin kuntien maksettavaksi. Kustannusten jakamisen periaatteet on sovittava kuntien välillä valmistelun, kehittämisen, mahdollisten lisenssien ja investointien sekä oppilaskohtaisten kustannusten osalta.

Englanninkielisen kasvun ja oppimisen polku tuottaa perheille kustannuksia jonkin verran suomenkielistä polkua enemmän. Varhaiskasvatuksen lisämaksut palvelusetelin lisäksi sekä kuljetuskustannukset englanninkielisen opetuksen kouluihin jäävät perheen vastuulle. Helsingissä on myös yksityiskouluja, joiden kustannukset jäävät joissakin tilanteissa perheiden maksettavaksi.

Englanninkielisen opetuksen kustannusero suomenkieliseen verrattuna vaihtelee lähteittäin. Tätä selvitystä varten ei saatu useista pyynnöistä huolimatta yksityiskohtaisempaa erittelyä Tampereen nykyisen englanninkielisen opetuksen kustannuserojen lähteistä suhteessa yleisopetukseen, mutta yleistasolla eron kerrottiin olevan noin 1000 €/oppilas/vuosi. Suhteessa pääkaupunkiseudun kuntiin Tampereen kaupunkiseudun perusopetuksen kustannukset ovat matalammat kuin verokkikaupungeissa, myös englanninkielisen koulutuksen kustannuserojen osalta. Kansallisessa vertailussa englanninkielinen tai kaksikielinen opetus ei tuota lisäkustannuksia, jos ryhmäkoko on riittävän suuri. Lisäkustannusten lähteenä kansallisessa vertailussa ovat mm. tukitoimet, oppimateriaalin hankkiminen tai laatiminen sekä opettajien kielilisät.

Keskeinen poikkeus kustannuksiin on IB-opintosuunnitelman mukainen opetus. IB-opetus perustuu auktorisointiin, minkä vuoksi se tuottaa investointivaiheen kustannuksia (hakemus- ja kandidaattivaiheen sekä auktorisointiprosessin maksut, käyttönoton resurssit). Lisäksi IB-toimintaan liittyy vuosittaisia ja toistuvia kustannuksia (vuosittainen, ohjelmakohtainen IB World School -maksu, arviointiin ja tarkastukseen liittyvät maksut, henkilöstön täydennyskoulutus, mahdolliset vaativuuteen liittyvät lisät sekä ohjelman hallinnoinnin resurssit). IB-ohjelma ei ilmoita avoimesti maksuja, mutta aiemmassa selvityksessä Oulun osalta lisenssimaksujen arvioitiin olevan n. 70 000 e/vuosi ja vuoden 2018 Tuusulan lukion IB-linjan selvityksessä IB-linjan lisäkustannusten arvioitiin olevan lukion osalta noin 85 000–100 000 €/vuosi. Tämän selvityksen tulosten perusteella IB-vaihtoehtoa ei pidetä ainakaan tässä vaiheessa niin merkityksellisenä vetovoimatekijänä, että sen lisäkustannukset olisivat perusteltuja suhteessa muulla tavoin järjestettyyn englanninkieliseen perusopetukseen.

5.3. Seudullisen yhteistyön muodot ja järjestämisen tasot

Tampereen kaupunkiseudulla englanninkielisen kasvun ja oppimisen palveluita on järjestetty tähän saakka eri tavoin seudullisena yhteistyönä tai kuntarajojen yli käytettävänä palveluina. Varhaiskasvatusta on järjestetty pääosin palvelusetelin tuella yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja tämän myötä englanninkielistä varhaiskasvatusta on hyödynnetty jonkin verran yli kuntarajojen. FISTA:n ja lukioiden opetus on Tampereen kaupungin järjestämää, mutta niissä on myös kehyskuntien ja joidenkin seudun ulkopuolisten kuntien oppilaita. Toisen asteen ammatillinen koulutus järjestetään seudullisesti Tampereen toimiessa isäntäkuntana. Mahdollinen tuleva englanninkielisen esi- ja perusopintojen laajentaminen noudattaa todennäköisesti jotakin näistä toimintamalleista, varsinkin kun **suurin tarve on jatkossakin Tampereen kaupungin alueella.**

Kustannusten jaon perusteet ja mahdolliset investointien tai muiden lisäkustannusten periaatteet on kuitenkin sovittava erikseen.

Suomessa kansainväliset koulut jakautuvat melko tasan eri järjestäjätahojen mukaan (valtio, yksityiset, kunnalliset, yksi säätiö). **Englanninkielisestä opetuksesta on tulossa entistä enemmän kuntien tarjoamaa peruspalvelua**, minkä vuoksi muut organisoitumisen muodot eivät ole enää olleet viime vuosina ajankohtaisia. Turussa ja Joensuussa englanninkielinen opetus on normaalikoulun järjestämää, joskin Turussa tämä perustuu kaupungin ja yliopiston väliseen sopimukseen, varsinainen ylläpitäjä on Turun kaupunki. Tampereen tapauksessa Hervanta on todennäköisin ja tarpeellisin sijainti englanninkielisen opetuksen laajentamiselle, minkä vuoksi Nekalassa sijaitseva normaalikoulu ei vaikuta todennäköiseltä järjestämisen tavalta. Yhteistyö opettajankoulutuksen kehittämisessä palvelemaan entistä paremmin englannin- ja monikielistä opettamista on kuitenkin suositeltavaa. Monikielisen ja englanninkielisen opetuksen osaamista tarvitaan myös opettajankoulutuksessa.

Kyselyn avulla kartoitettiin, millä tasolla englanninkielisen polun palveluita olisi tarkoituksenmukaista tuottaa. Vastaajat arvioivat erikseen kutakin palvelusektoria vaihtoehtoilla: kuntakohtaisesti, 2–3 kunnan ryhmänä, seudullisesti tai en osaa sanoa. Selkeimmin seudullisen järjestämisen puolesta kannatettiin toisen asteen koulutusta. **Sekä lukion että ammatillisen koulutuksen osalta 84 prosenttia vastaajista näki seudullisen järjestämisen tarkoituksenmukaisimpana vaihtoehtona**, ja vain 8 prosenttia kannatti kuntakohtaista järjestämistä. **Myös yläkoulun osalta seudullinen järjestäminen sai vahvimman kannatuksen**: 56 prosenttia vastaajista kannatti seudullista mallia, 20 prosenttia 2–3 kunnan ryhmää ja 12 prosenttia kuntakohtaista järjestämistä.

Alakoulun osalta näkemykset jakoutuivat tasaisemmin eri vaihtoehtojen välille. Seudullinen malli sai 46 prosentin, kuntakohtainen 29 prosentin ja 2–3 kunnan ryhmä 21 prosentin kannatuksen. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta seudullinen malli sai vahvaa kannatusta. Varhaiskasvatuksessa 58 prosenttia vastaajista kannatti seudullista järjestämistä, 21 prosenttia 2–3 kunnan ryhmää ja 17 prosenttia kuntakohtaista järjestämistä. Esiopetuksessa seudullinen malli sai 54 prosentin kannatuksen, kuntakohtainen 25 prosentin ja 2–3 kunnan ryhmä 17 prosentin kannatuksen.

Vapaa-ajan palveluiden ja nuorisopalveluiden osalta näkemykset jakoutuivat myös melko tasaisesti. Vapaa-ajan palveluissa seudullinen malli sai 35 prosentin, kuntakohtainen 27 prosentin ja 2–3 kunnan ryhmä 23 prosentin kannatuksen. Nuorisopalveluissa vastaavat luvut olivat 36, 24 ja 20 prosenttia. Kokonaisuutena kyselyn tulokset osoittavat **vahvan kannatuksen seudulliselle järjestämiselle lähes kaikissa englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun palveluissa**.

6. Johtopäätökset

Englanninkielinen koulupolku on olennainen osa alueen vetovoimaa ja perheiden tarvitsemia palveluita. Vetovoiman lisäksi myös jo tapahtunut kasvu sekä sen ennakoitu jatkaminen ovat peruste englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun vahvistamiseen ja leventämiseen. Nykyisellään Tampereen kaupunkiseudulla on monipuolinen ja kohtuullisen yhtenäinen englanninkielinen kasvun ja oppimisen polku, mutta sen saatavuus ja sitä koskeva viestintä eivät ole riittävällä tasolla vetovoiman näkökulmasta.

Nykyiseen oppilasjakaumaan ja väestöennusteeseen perustuvassa laskelmassa Tampereen kaupunkiseudun englanninkielistä kasvun ja oppimisen polkua tarvitsevien lasten määrän ennustetaan kasvavan jo seuraavien kolmen vuoden aikana merkittävästi. Tämä edellyttäisi jo sellaisenaan 20 oppilaspaikan lisäämistä. Lisäksi tarpeeseen voivat vaikuttaa mm. patoutunut palvelutarve ja tarjonnan lisäyksen tuoma vetovoiman ja

kysynnän kasvu. Kääntöpuolena on tunnistettava kansallisen politiikan tuottamat muutokset, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi erityisesti englanninkielisen opetuksen suurimpaan kohderyhmään eli Intian niemimaan maista tuleviin perheisiin.

Englanninkielisen opetuksen kääntöpuolena on riski, etteivät Suomeen pidemmäksi aikaa jäävät lapset kiinnity Suomeen eivätkä opi riittävää suomen kielen taitoa opintojen jatkamiseen ja työllistymiseen. Opetuksen järjestämisen valinnat ovatkin tasapainoilua näiden kahden tavoitteen välillä, varsinkaan kun perheet itse eivät tullessaan välttämättä tiedä oleskelunsa lopullista kestoa tai kielivalintojen vaikutusta lapsen opintopolulle.

Nykyisen kaltaisen laajan kaksikielisen opetuksen alakoululuokkien lisääminen vaikuttaa todennäköisimmältä ratkaisulta sekä kielen oppimisen, nopean toteutettavuuden ja kustannusten näkökulmasta. Mahdolliset uudet luokat on perustelluinta sijoittaa Hervantaan, jossa on sekä kysyntää että olemassa olevia lähiyhteisöjä ja -harrastuksia, jotka tukevat lasten kotoutumista. Seudullinen koulupolku edellyttää kuitenkin käytäntöjen, paikkojen ja kustannusten jakamisesta.

Muita tunnistettuja kehittämiskohteita ovat kasvun ja oppimisen polkujen varmistaminen ja selkeyttäminen mm. nivelkohtien osalta, palveluiden laadun kehittämiseen varhaiskasvatuksessa sekä vapaa-ajan ja nuorisotyön palveluissa sekä viestinnän, neuvonnan ja palveluohjauksen kehittämiseen kokonaisuutena. Nämä ovat luontaisia seudullisen yhteistyön kohteita. Erityisesti viestintään, neuvontaan ja palveluohjaukseen tarvitaan seudulliset mallit ja palvelulupaus tänne sijoituville perheille ja yrityksille.

Lähteet

Pöyhönen, S., Honko, M., Laitinen, E., Rajala, E., Riuttanen, S., Vaarala, H. (2024). Englanninkielinen varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus: selvitys nykytilasta ja laajentamisen esteistä. Jyväskylän yliopisto. URN: URN:ISBN:978-952-86-0411-2

Liitteet

Ennuste englanninkielisen polun käyttäjistä vuoteen 2035 mennessä

Englanninkielisen polun tarpeen ja käyttäjien määrän kehityksen arvioimiseksi laadittiin tilastotarkastelu ja mallinnus, jonka tavoitteena on:

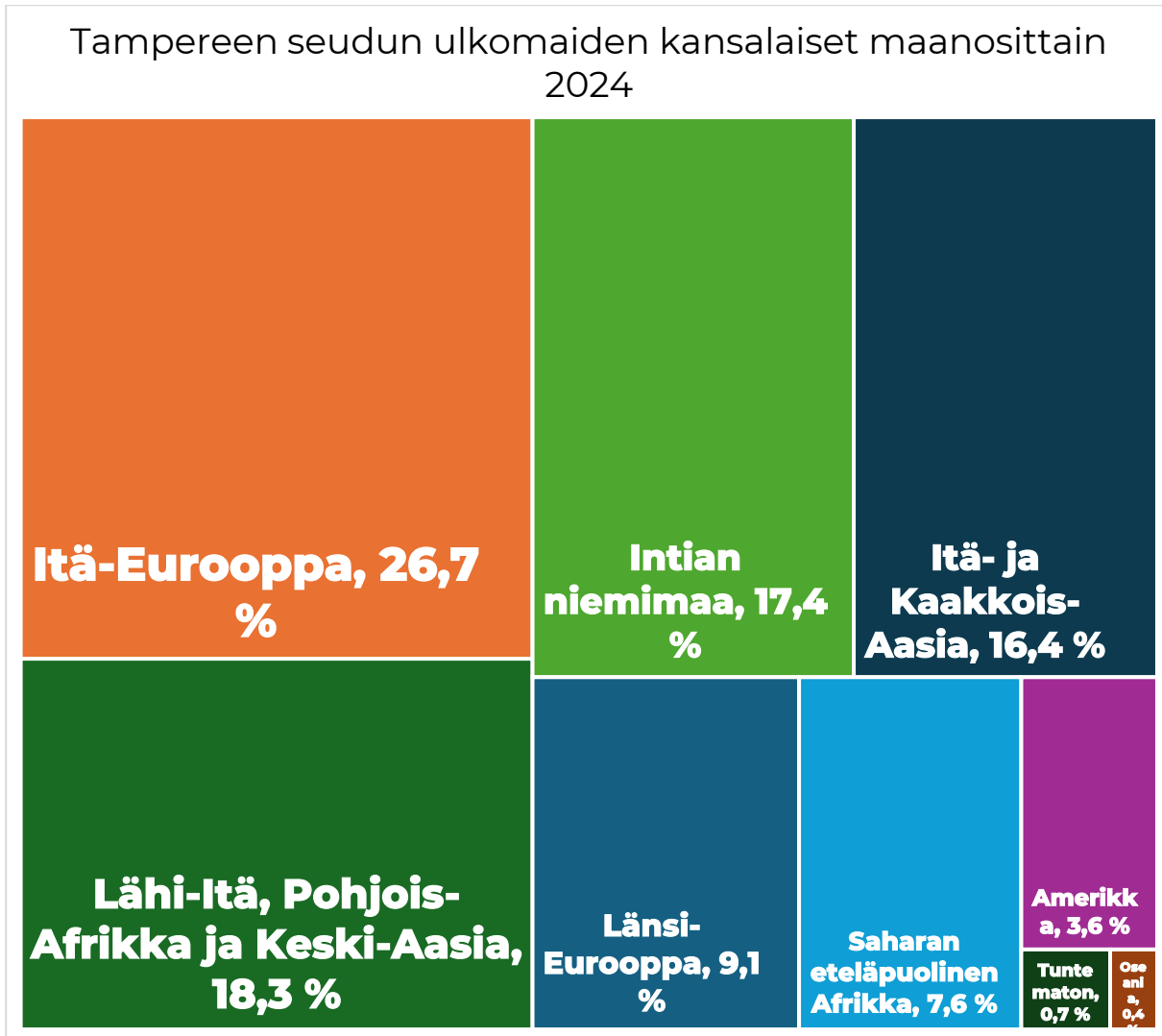
- 3) Muodostaa kuva Tampereen kansainvälisen koulun oppilaista suhteessa Tampereen kaupunkiseudun kansainvälistyvään väestöön
- 4) Mallintaa oppilaiden tulevaa määrää väestöennusteiden perusteella

Tarkastelu sisältää lyhyen katsauksen seudun ulkomaiden kansalaisten rakenteeseen ja kehitykseen sekä tämän suhteesta kansainvälisen koulun oppilaisiin. Tarkastelu luo kuvaa koulun merkityksestä eri kansalaisuusryhmien näkökulmasta. Tämän lisäksi tarkastelussa muodostettiin mallinnus MDI:n väestöennusteen pohjalta seudun ulkomaiden kansalaisten kehityksestä ja tämän mallinnetusta vaikutuksesta oppilaiden määriin. Koko tarkastelu perustuu tilastolähteiden pohjalta tehtyyn analyysiin. Keskeisimpinä lähteinä käytettiin Tilastokeskuksen väestörakenne –tietokannan dataa sekä kansainvälisen koulun omia aineistoja.

Tampereen kaupunkiseudun ulkomaiden kansalaiset

Tampereen kaupunkiseudulla oli yhteensä 23 402 ulkomaiden kansalaista eli 5,3 prosenttia koko väestöstä vuonna 2024. Ulkomaiden kansalaisten osuus oli Tampereen kaupunkiseudulla korkein Tampereella (7,5 %). Kehyskunnissa alle 4 % asukkaista oli ulkomaiden kansalaisia.

Tampereen kaupunkiseudun ulkomaiden kansalaisista noin 27 prosentilla oli jonkin Itä-Euroopan maan kansalaisuus, 18 prosenttia Lähi-idän, Pohjois-Afrikan tai Keski-Aasian sekä 17 prosenttia Intian niemimaan kansalaisuus. Itä- ja Kaakkois-Aasian maiden kansalaisia ryhmästä on 16 prosenttia, Länsi-Euroopan 9 prosenttia, Saharan eteläpuolisen Afrikan 8 prosenttia, Amerikan 4 prosenttia sekä Oseanian alle prosentti. Suurimmat ulkomaiden kansalaisuudet olivat Ukraina (6,4 %), Viro (6,4 %), Venäjä (6,3 %), Intia (5,3 %) ja Afganistan (5,1 %).

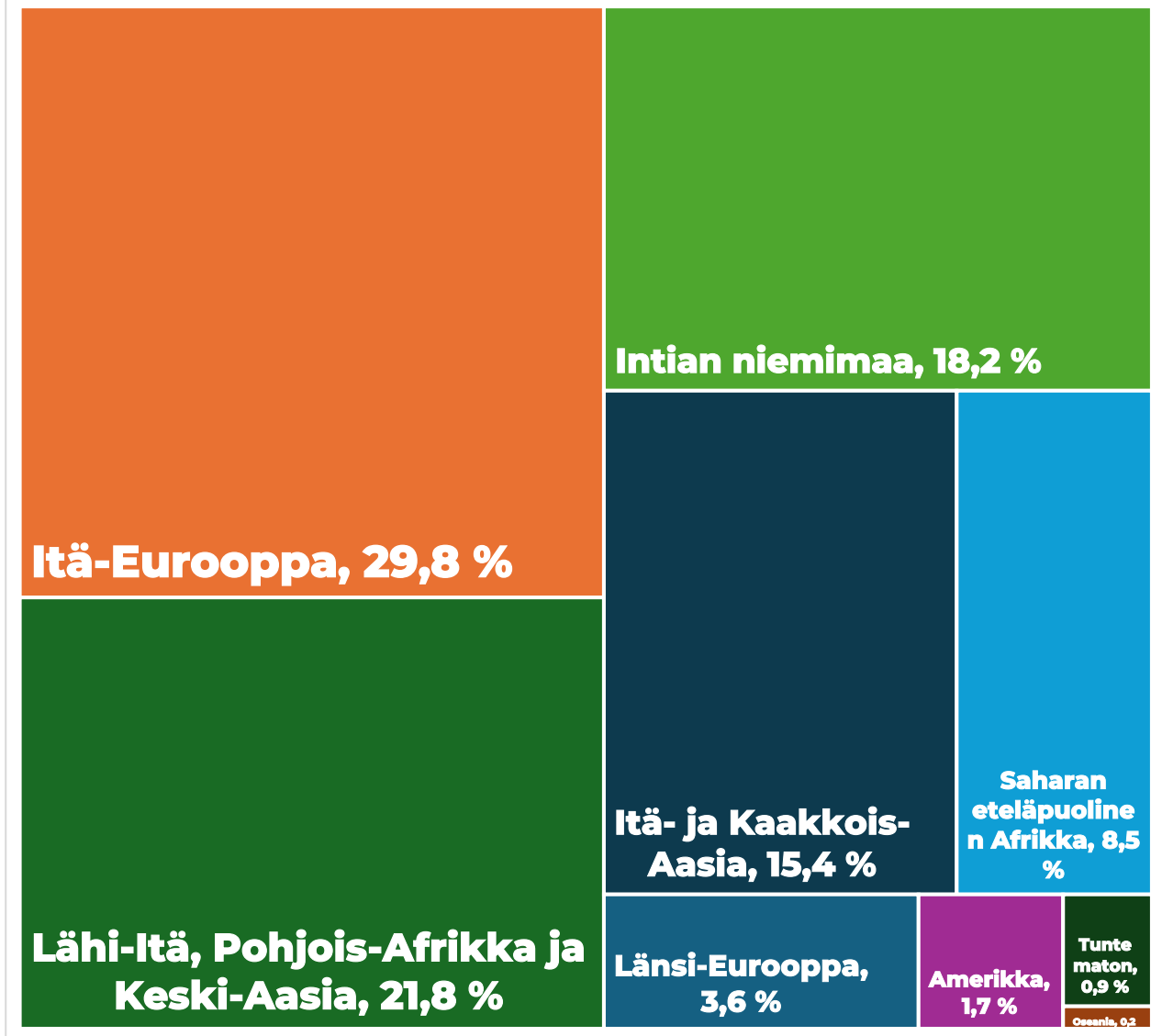
Kuvio 2: Tampereen kaupunkiseudun ulkomaiden kansalaisten rakenne kansalaisuuden maanosan mukaan. Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu; väestörakenne

Tampereen kaupunkiseudun 7–15-vuotiaat ulkomaiden kansalaiset

Tampereen kaupunkiseudulla asui noin 2 100 iältään 7-15-vuotiasta ulkomaiden kansalaista, eli 5,0 prosenttia koko ikäryhmästä vuonna 2024. Tampereen seudun ulkomaiden kansalaisista noin 30 prosentilla oli jonkin Itä-Euroopan maan kansalaisuus, 22 prosentilla Lähi-idän, Pohjois-Afrikan tai Keski-Aasian sekä 18 prosentilla Intian niemimaan kansalaisuus.

7–15-vuotiaiden ryhmässä Itä-Euroopan, Lähi-Idän ja Intian niemimaan kansalaisuudet ovat koko ulkomaiden kansalaisten ryhmää korostuneemmat. Etenkin Länsi-Euroopan ja Amerikan kansalaisuuksien painoarvo on taas selvästi koko väestöä vähäisempi 7-15-vuotiaiden ryhmässä. Suurimmat ulkomaiden kansalaisuudet olivat Ukraina (11,2 %), Afganistan (7,5 %), Sri Lanka (7,1 %), Venäjä (6,5 %) ja Intia (6,4 %).

Tampereen seudun 7–15-vuotiaat ulkomaiden kansalaiset maanosittain 2024

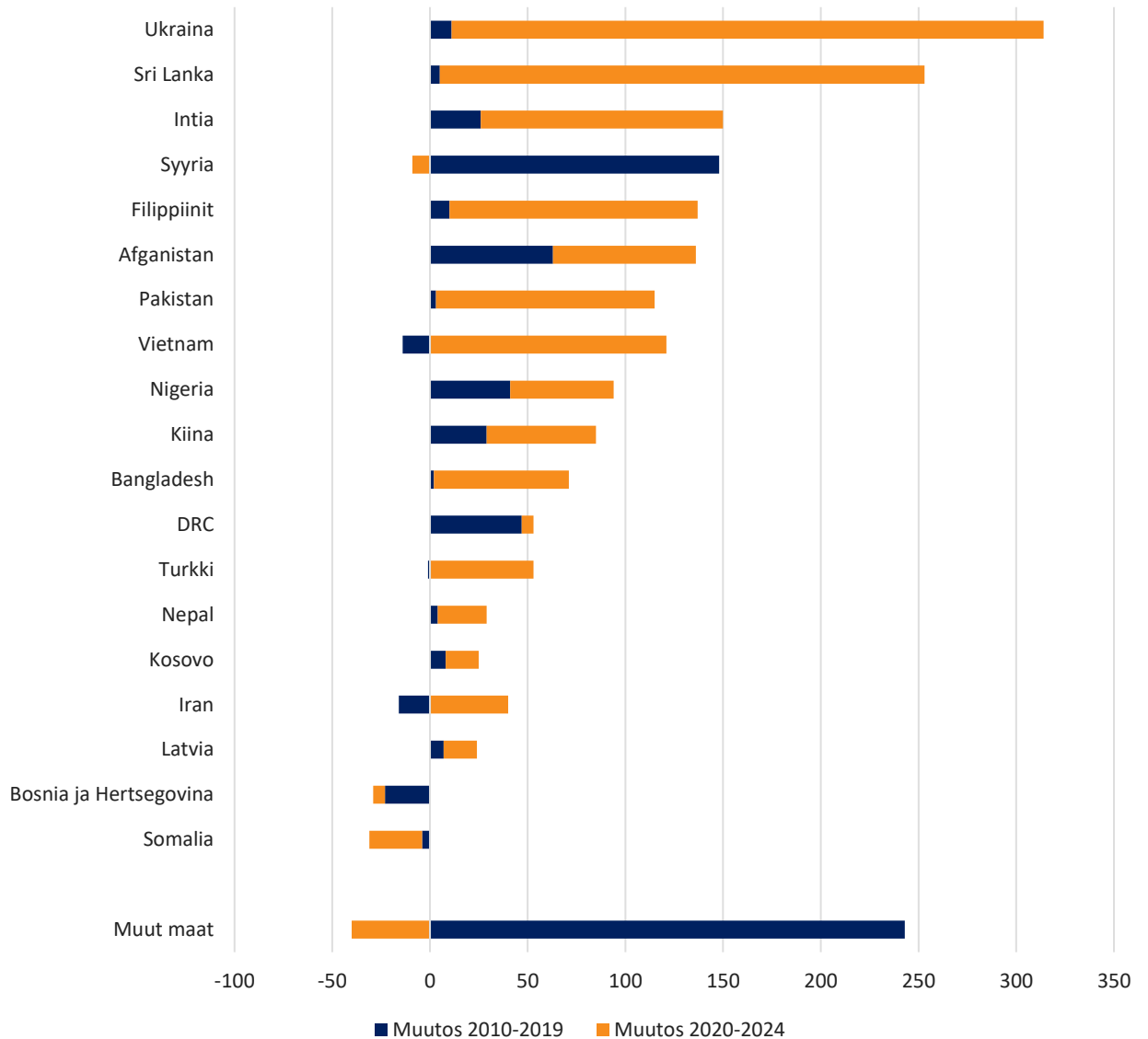
Kuvio 3: 7-15-vuotiaiden ulkomaiden kansalaisten ryhmän rakenne kansalaisuuden maanosan mukaan. Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu; väestörakenne

Lasten ryhmien kehitys kansalaisuuden mukaan Tampereen kaupunkiseudulla

Alle 15-vuotiaiden Suomen kansalaisten määrä kasvoi 2010-luvulla, mutta 2020-luvun aikana ryhmä on supistunut 3 400 henkilöllä. Suomen kansalaisten määrää vähentää syntyvyyden ja syntyneiden määrän nopea lasku 2010- ja 2020-luvulla. Ulkomaiden kansalaisten ryhmässä alle 15-vuotiaiden määrä on kasvanut 3 300 henkilöllä vuosien 2010-2024 aikana. Tästä kasvua tapahtui 2 000 henkilöä 2020-luvulla.

2020-luvulla etenkin Ukrainan, Sri Lankan ja Intian 0-14-vuotiaiden kansalaisten määrä kasvoi voimakkaasti. Kohtalaista kasvua tapahtui myös Filippiinien, Afganistanin, Pakistanin ja Vietnamin kansalaisten ryhmissä. Muissa kansalaisuusryhmissä kasvu oli hillittyä. Etenkin EU-maiden kansalaisten ryhmissä kasvu oli vähäistä tai lasten määrä jopa väheni.

Tampereen seudun 0-14-vuotiaiden kehitys kansalaisuuden mukaan 2010-2024

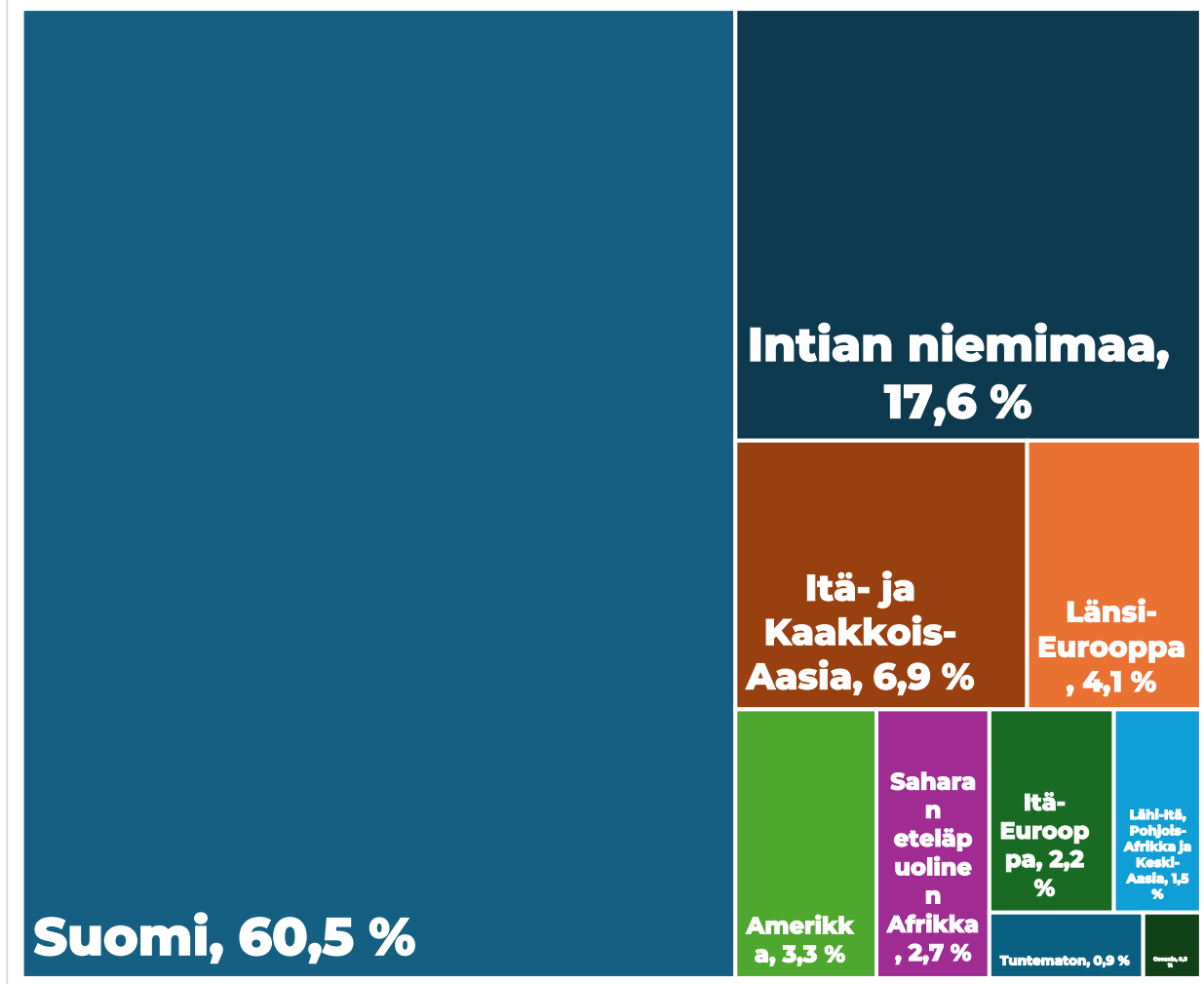

Kuvio 4: 0-14-vuotiaiden kehitys kansalaisuuden mukaan Tampereen kaupunkiseudulla vuosien 2010-2024 aikana.

Tampereen kansainvälisen koulun oppilaiden kansallisuudet

Tampereen kansainvälisessä koulussa oli vuonna 2025 yhteensä 904 oppilasta, joista noin 61 prosentilla oli Suomen kansalaisuus. Ulkomaiden kansalaisista suurimman ryhmän muodostivat Intian niemimaan maat (18 prosenttia) sekä Itä- ja Kaakkois-Aasian maat (7 prosenttia). Muut ryhmät selittävät vain noin 15 prosenttia oppilaista. Yleisimmät kansalaisuudet olivat Suomi (60,5 %), Intia (8,5 %), Sri Lanka (5,4 %), Filippiinit (3,2 %) ja Yhdysvallat (2,5 %).

Tampereen kansainvälisen koulun oppilaiden kansalaisuudet maanosittain

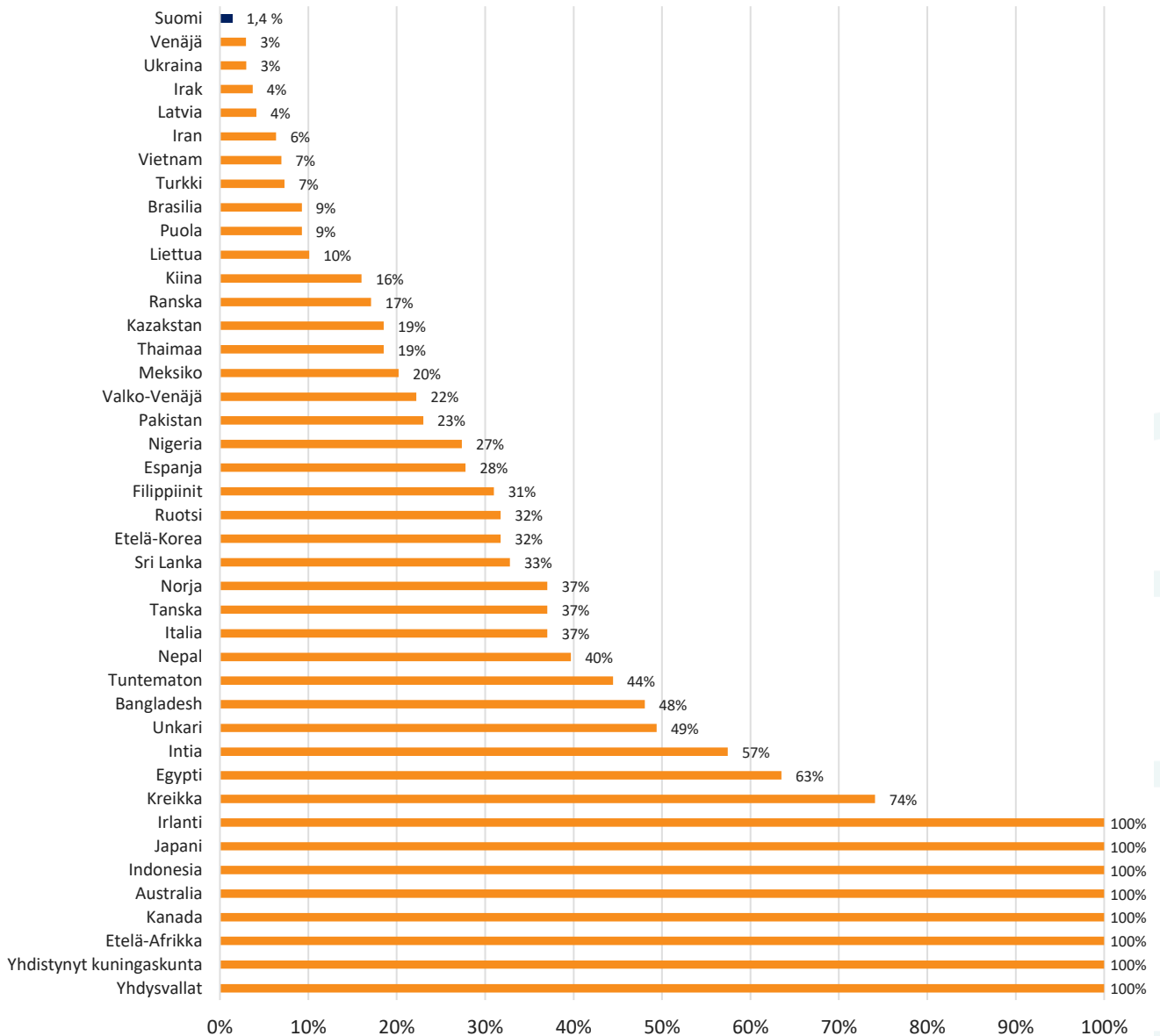
Kuvio 5: Tampereen kansainvälisen koulun oppilaiden kansalaisuusrakente. Lähde: Tampereen kansainvälinen koulu

Tampereen kansainvälisen koulun oppilaiden kansallisuudet suhteessa seudulla asuviin kansalaisryhmiin

Suomen kansalaiset muodostavat selvän enemmistön koulun oppilaista, mutta vain 1,4 prosenttia seudulla asuvista Suomen kansalaisista käy kansainvälistä koulua. Kansainvälistä koulua käyvien osuus seudulla asuvista on erittäin korkea (*de facto*) englanninkielisistä maiden kansalaisten ryhmissä. Esimerkiksi alueella asuvista Yhdysvaltojen, Yhdistyneiden kuningaskuntien ja Australian kansalaisten ryhmästä käytännössä kaikki 7-15-vuotiaat käyvät kansainvälistä koulua.

Monien Länsi-Euroopan maiden kansalaisten ryhmissä koulua käyvien osuus on myös korkeahko. Myös Intian niemimaan maiden kansalaisten sekä muiden maiden, joissa englannin kielellä on vahva asema (kuten Nigeria), kansainvälistä koulua käyvien osuus on kohtalaisen korkea. Intian niemimaan maiden kansalaiset ovat huomionarvoiset kansalaisuusryhmän nopean kasvun takia. Kansainvälistä koulua käyvien osuus 7-15-vuotiaista on matala useimmissa Itä-Euroopan sekä Lähi-Idän alueen maiden kansalaisuusryhmissä.

Osuus alueella seudulla 7-15-vuotiaista kansalaisista*

Kuvio 6: Koulua käyvien osuus saman kansalaisuusryhmän seudulla asuvista. Huomionarvoisesti monet kansalaisuusryhmät ovat pieniä, korkeasta koulua käyvien osuudesta huolimatta. *Mukana on myös muutamia seudun ulkopuolisia oppilaita. Lähde: Tampereen kansainvälinen koulu; Tilastokeskus, väestörakenne -tietokanta.

Ennuste tulevasta kehityksestä

Tampereen kaupunkiseudun ulkomaalaistaustainen väestö kasvaa nopeasti, korostaen myös ulkomaalaistaustaisten lasten määriä ja tämän synnyttämää kysyntää myös kansainvälisen koulun englanninkielisen opetuksen osalta. Seudun tulevaa kehitystä on tarkasteltu MDI:n väestöennusteen pohjalta. Ennuste mallintaa aiemman kehityksen perusteella väestön kehitystä 2020- ja 2030-luvulla.

Väestöennuste mallintaa erikseen suomen, ruotsin ja vieraskielisten kehitystä, huomioiden näiden ryhmien väliset väestönkehityksen rakenteen erot. Ennuste olettaa syntyvyyden jäävän 2020-luvun matalalle tasolle.

Ennusteessa maahanmuutto on asetettu 2020-luvun keskitasolle, ilman ukrainalaisia pakolaisia. Katso muut oletamat liitteenä olevasta taulukosta.

Väestöennusteen perusteella on tehty erillinen laskelma ulkomaiden kansalaisten kehityksestä kansalaisuuden mukaan. Mallinnuksessa on ensin muutettu vieraskieliset ulkomaiden kansalaiset siirtämällä vieraskielisten ryhmästä Suomen kansalaiset Suomen kansalaisten ryhmään. Tämän jälkeen ulkomaiden kansalaisten ryhmä jaettiin tarkempiin kansalaisuusryhmiin oletamalla tulevan jakauman olevan vastaava kuin vuosien 2019-2024 väestönmuutoksen jakauma (pl. ukrainalaiset, joiden osalta käytettiin vuosien 2014-2019 muutosta).

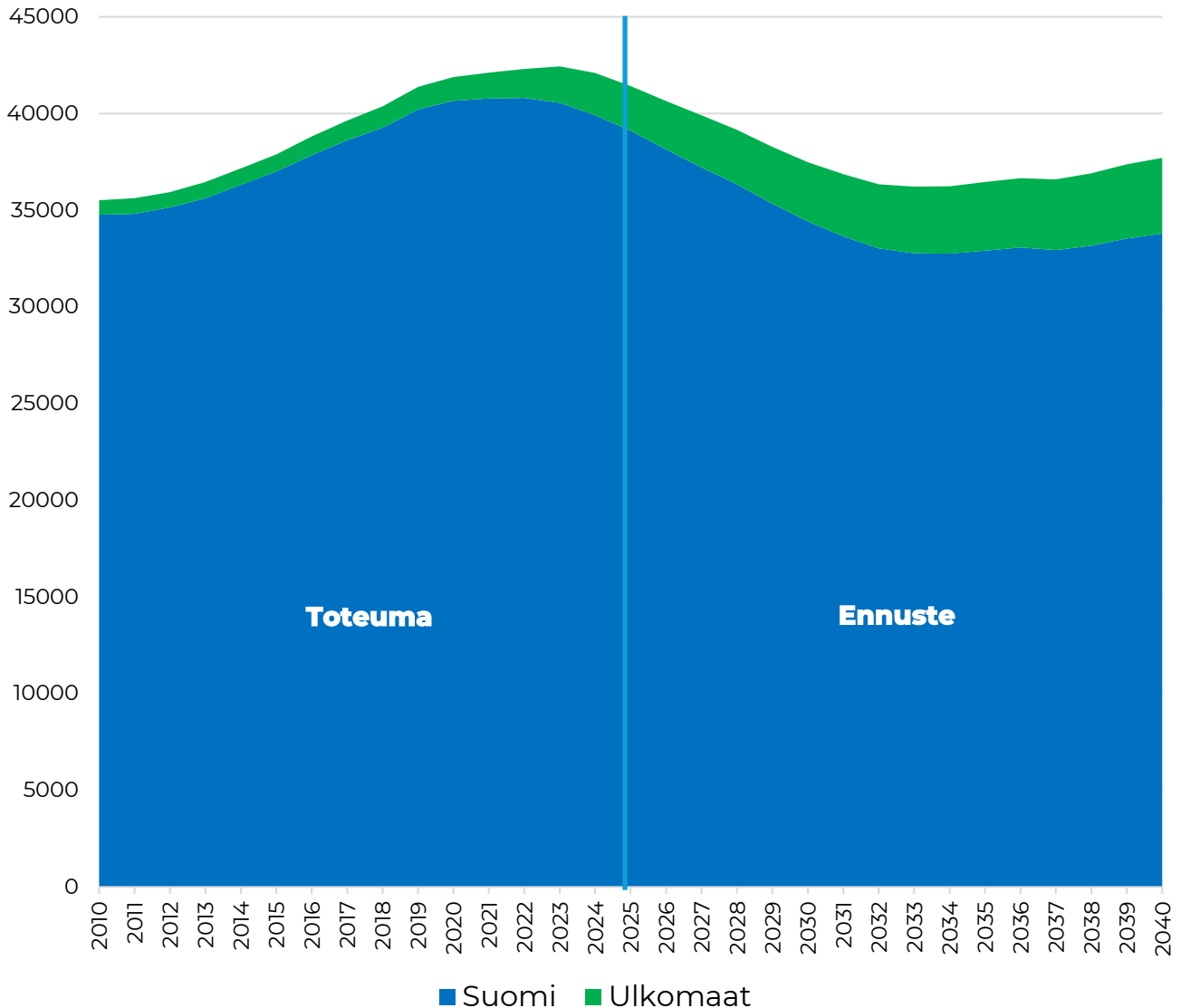
Mallinnus on hyvin karkea, sillä maahanmuuton kansalaisuusrakenne voi muuttua merkittävästikin tulevaisuudessa. Ennuste kuitenkin tuottaa kehityskuvan ulkomaidenkansalaisten kehityksestä nykyisen väestönkehityksen logiikalla. Lopputulokseksi muodostui 7–15-vuotiaiden määrä kansalaisuuden mukaan vuosille 2024-2040. Tästä väestöpohjasta mallinnettiin tuleva kansainvälisen koulun oppilaiden määrä oletamalla aiempaa vastaavan osuuden samasta kansalaisuusryhmästä hakeutuvan kansainväliseen kouluun (esim. 1,4 % Suomen kansalaisista, 57 % Intian kansalaisista jne.)

7–15-vuotiaiden ennakoitu kehitys kansalaisuuden mukaan

Tampereen kaupunkiseudun väestönkasvu perustuu sekä maan sisältä että ulkomailta saatuihin muuttovoittoihin. 2020-luvulla etenkin maahanmuuton merkitys on korostunut ja myös tulevaisuudessa maahanmuuton merkitys seudun kasvulle on huomattava. Lasten ryhmän kehitystä taas heikentää syntyneiden määrän lasku vuosien 2010-2024 aikana, etenkin Suomen kansalaisten ryhmässä.

MDI:n vuoden 2025 väestöennusteen perusteella Tampereen 7-15-vuotiaiden määrä vähenee noin 5 000 henkilöllä vuoteen 2035 mennessä, vaikka seudun väestö kasvaa saman ajanjakson aikana. Tätä selittää syntyvyyden aiempi lasku. Kuitenkin vain Suomen kansalaisten määrä vähenee ryhmässä (-6 200 henkilöä). ulkomaiden kansalaisten ryhmässä 7-15-vuotiaiden määrä kasvaa noin 1 200 henkilöllä vuoteen 2035 mennessä maahanmuuton vaikutuksen takia. Vuonna 2035 noin 10 prosenttia 7-15-vuotiaista on ulkomaiden kansalaisia (nyt 5 %). Huomionarvoisesti ulkomaalaistaustaisten osuus on tätä korkeampi, sillä osa heistä on Suomen kansalaisia.

Tampereen seudun 7-15-vuotiaiden kehitys kansalaisuuden mukaan

Kuvio 7: Tampereen kaupunkiseudun väestönkehitys kansalaisuuden mukaan vuosien 2010-2040 aikana. Lähde: MDI:n väestöennuste 2025

Mallinnus kansainvälisen koulun oppilaiden kehityksestä

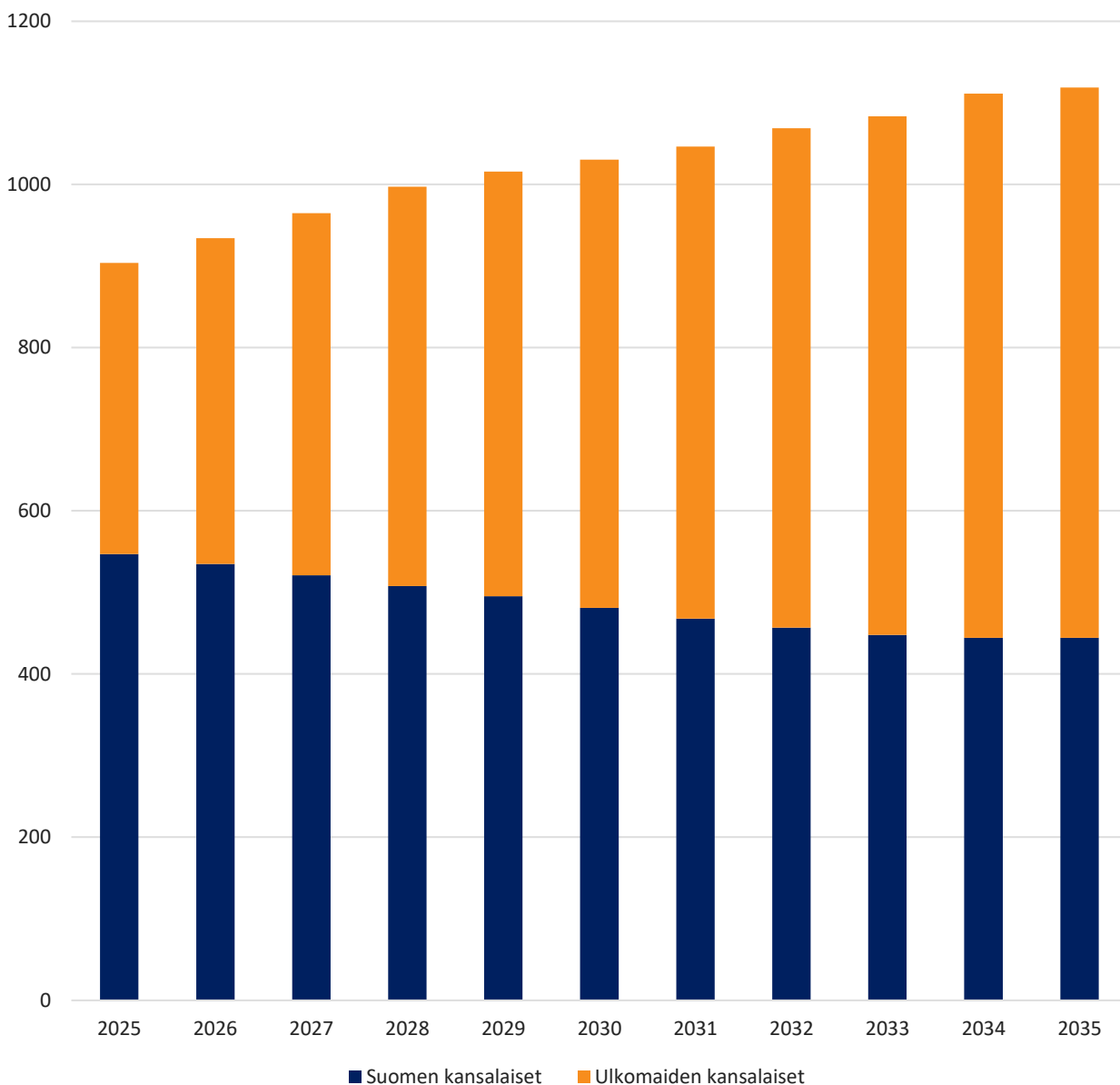
Mallinnus perustuu oletamaan vastaavan osuuden tietyn kansalaisuusryhmän 7–15-vuotiaiden hakeutumisesta kansainväliseen kouluun. Tämän osuuden on oletettu pysyvän vakiona (esim. 1 % Tampereen kaupunkiseudun Suomen kansalaisista hakeutuu myös tulevaisuudessa kansainväliseen kouluun).

Mallinnusjakson aikana oppilaiden määrä kasvaisi noin 215 oppilaalla, ja oppilaiden määrä ylittäisi 1 000 oppilaan rajan vuoteen 2029 mennessä. Suurin osa kasvusta tapahtuisi lähivuosien aikana.

Suomen kansalaisten määrä koulussa vähenisi lähivuosina mallinnuksen perusteella, sillä syntyneiden määrä Tampereella ja Tampereen kaupunkiseudulla Suomen kansalaisten ryhmässä on vähentynyt syntyvyyden laskun takia. Kasvu perustui täysin ulkomaiden kansalaisiin, ja on täten riippuvaista maahanmuuton tasosta. Vuonna

2035 oppilaista noin 60 % olisi ulkomaiden kansalaisia (nyt 40 %) Maahanmuuton vähentyessä mallinnettu kehitys heikentyisi merkityksellisesti. Mallinnettu kasvu perustuu käytännössä täysin Intian niemimaan maiden kansalaisten määrän kasvuun.

Mallinnus oppilaiden määrästä 2025-2035

Kuvio 8: Mallinnus Tampereen kansainvälisen koulun oppilaiden kehityksestä vuosien 2025-2035 aikana. Mallinnuksen oletamat on kuvattu kappaleessa Ennuste tulevasta kehityksestä. Lähde: MDI:n väestöennuste 2025

Johtopäätöksiä

Kansainvälisen koulun oppilaista huomattavan suuri osuus on Suomen kansalaisia, minkä seurauksena Tampereen kaupunkiseudun syntyvyyden lasku vähentää (laskennallisesti) Suomen kansalaisten määrää kansainvälisessä koulussa lähivuosina. Tämä kuitenkin sisältää oletuksen kouluun hakeutuvan osuuden pysymisestä vakiona. Vaikka Suomen kansalaiset muodostavat enemmistön koulun oppilaista, **useimmissa**

ulkomaiden kansalaisten ryhmissä merkittävästi suurempi osuus lapsista käy kansainvälistä koulua. Etenkin anglofonisten maiden kansalaisista lähes kaikki lapset käyvät kansainvälistä koulua. Myös Intian niemimaan maiden (sekä muiden maiden, joissa englannin kielellä on korostunut merkitys) ryhmissä kansainvälistä koulua käyvien osuus lapsista on suuri. Länsi-Euroopan maiden kansalaisten ryhmässä koulun merkitys on kohtalainen, Lähi-Idän ja Itä-Euroopan maiden kansalaisten ryhmissä koulun merkitys on hillitty (joskin Suomen kansalaisia suurempi).

2020- ja 2030-luvulla Tampereen kaupunkiseudun 7–15-vuotiaiden määrä vähenee aiemman syntyvyyden laskun takia. Kaikki supistuminen tapahtuu kuitenkin Suomen kansalaisten ryhmissä, **7–15-vuotiaiden ulkomaiden kansalaisten määrä sen sijaan kasvaa noin 1 200 henkilöllä vuoteen 2035 mennessä.** Ulkomaiden kansalaisten määrää kasvattaa etenkin maahanmuutto. Kehityksen seurauksena seudun lasten taustat monimuotoistuvat.

Jos kaikissa kansalaisuusryhmissä vastaava osuus käy kansainvälistä koulua tulevaisuudessa, **koulun oppilaiden määrä kasvaa noin 200 oppilaalla vuoteen 2035 mennessä.** Suomen kansalaisten määrä vähenisi, mutta maahanmuutto kompensoisi tämän ulkomaiden kansalaisten kasvulla. Ulkomaiden kansalaisten osuus kasvaisi selvään enemmistöön ennustejakson aikana. **Kansainvälisen koulun oppilaiden kasvu selittyy etenkin Intian niemimaan maiden kansalaisilla,** jotka muodostavat tällä hetkellä merkittävän maahanmuuttajien ryhmän. Ilman tätä oppilaiden määrä ei juuri kasvaisi kansainvälisessä koulussa.

Tehty mallinnus on laskennallinen, eikä huomio mm. koulun oppilaspaikkojen määrää tai muutosta koulun suosiossa. Todellisuudessa näillä tekijöillä voi olla vielä merkittävästi suurempi vaikutus koulun oppilaiden määrään.